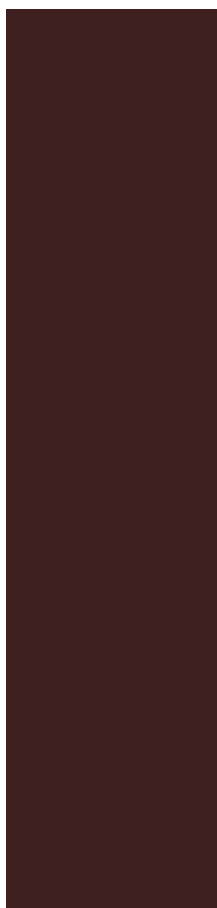

Valsts augu aizsardzības dienests

2015.GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Satura rādītājs:

1.	Darbības raksturojums	3 lpp.
1.1.	Būtiskākie VAAD darbības uzdevumi 2015.gadā	4 lpp.
2.	Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	6 lpp.
2.1.	Pārmaiņas VAAD darbībā un to ietekme uz finanšu rezultātiem	6 lpp.
2.2.	Paredzamie pasākumi un notikumi, kas varētu ietekmēt VAAD darbību nākotnē	9 lpp.
2.3.	2017. un turpmākiem gadiem VAAD plānotās jaunās politikas iniciatīvas	10.lpp
3.	Personāls	11 lpp.
4.	Darbības rezultāti	12 lpp.
4.1.	Augu aizsardzības joma	12 lpp.
4.2.	Augu karantīnas joma	22 lpp.
4.3.	Agroķīmijas joma	40 lpp.
4.4.	Sēkļu kontroles joma	49 lpp
4.	Sabiedrības informēšana	58 lpp.

Pārskatā izmantotie saīsinājumi

AAL -	Augu aizsardzības līdzeklis
AAI -	Augsnes agroķīmiskā izpēte
EK -	Eiropas Komisija
EP -	Eiropas Padome
EPPO -	Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija
EPS -	Lauku atbalsts dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēma
ES -	Eiropas Savienība
ĢMO -	ģenētiski modificēts organisms
ĢPS -	ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmas
ĪJT -	īpaši jutīgā teritorija
KIeM -	koksni un koksnes iepakojamo materiālu
LAD -	Lauku atbalsta dienests
LAPK -	Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss
LIZ -	lauksaimniecībā izmantojamās zemes
ML -	Mēslošanas līdzeklis
MK -	Ministru kabinets
KUVIS -	Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēma
PVD -	Pārtikas un veterinārais dienests
VAAD -	Valsts augu aizsardzības dienests
VPR -	Valsts plānošanas reģions
ZM -	Zemkopības ministrija

1. VAAD darbības vispārējs raksturojums

Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk – VAAD) izveidots atbilstoši Saeimas 1998.gada 17.decembrī pieņemtajam Augu aizsardzības likumam un ir Zemkopības ministrijas (turpmāk – ZM) padotībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku augu aizsardzības, sēkļu aprites, mēslošanas līdzekļu aprites un selekcionāru tiesību aizsardzības jomā.

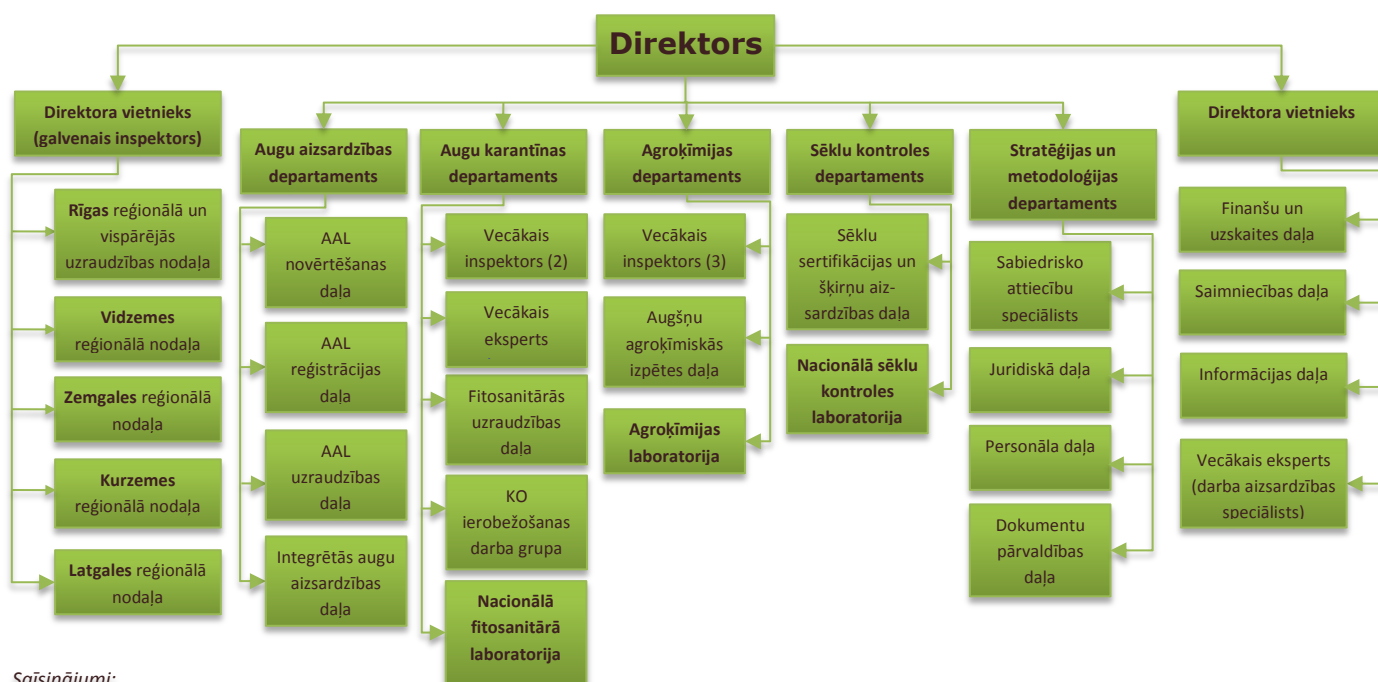
VAAD veic valsts deleģētās funkcijas, kas aptver agronomiskos procesus no augsnes līdz ražai un sekmē augu un mežu veselību, radot priekšnoteikumus produkcijas starptautiskajai tirdzniecībai.

VAAD normatīvajos aktos deleģētās funkcijas realizē budžeta programmā 27.00.00. „Augu veselība un augu aprites uzraudzība”.

VAAD darbības mērķis:

Nodrošināt valsts fitosanitāro drošību, veicot efektīvus uzraudzības pasākumus, lai valsti pasargātu no bīstamām augu slimībām un kaitēkļiem un nodrošināt augu un augu produktu eksportu, kā arī radīt priekšnoteikumus, lai nesamazinātos augsnes auglība un lai lauksaimniekiem būtu pieejams vesels un kvalitatīvs pavairojamais un sēklas materiāls, un līdzekļi, kas palīdz aizsargāt augus un iegūt augstākas ražas, un, lai tie neatstātu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, dzīvniekiem un vidi.

Struktūra

Saīsinājumi:

AAL—Augu aizsardzības līdzekļu

KO—Kaitīgo orqanismu

1.1. Būtiskākie VAAD darbības uzdevumi 2015.gada

Atbilstoši VAAD funkcijām un darbības rādītājiem 2015. gadā:

1. VAAD nodrošināja uzraudzību un kontroli augu karantīnas jomā, lai sekmētu Latvijas produkcijas eksportu, reeksportu un tranzītu gan uz trešajām, gan Eiropas Savienības (turpmāk – ES) valstīm.
2. Lai nodrošinātu nepārtrauktu eksporta un reeksporta kravu plūsmu, Rīgā darbojās diennakts fitosanitārās kontroles punkts lidostā „Rīga”, tikai pēc komersantu iepriekšēja pieprasījuma kravu kontrole tiek nodrošināta ārpus VAAD noteiktā darba laika Liepājā, Ventspilī, Daugavpilī.
3. VAAD aktīvi piedalījās ES Padomes Roosendaal darba grupas sanāksmēs, lai nodrošinātu veiksmīgu augu un augu produktu eksportu uz Krievijas Federāciju.
4. Pārskata periodā veikts karantīnas organismu monitorings un uzraudzība, lai valsti pasargātu no kaitīgo organismu uzliesmojumiem un nodrošinātu aizsargājamās zonas statusu.
5. 2015.gadā VAAD īstenoja Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) līdzfinansētu „Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu apsekojumu programmu”. Programmā bija iekļauti 28 kaitīgo organismu apsekojumi un diagnostika, kas ļauj savlaicīgi konstatēt kaitīgos organismus, kas var radīt risku lauksaimniecībai, mežkopībai, apkārtējai videi. Savlaicīgi apkarojot jaunus, iepriekš nekonstatētus kaitīgos organismus, samazinās izdevumi to ierobežošanai, kā arī samazinās ekonomiskā ietekme, ko šie organismi var radīt tautsaimniecībai un apkārtējai videi kopumā, ja tos konstatē novēloti.
6. Veikta augu pavairojamā materiāla atbilstības fitosanitārajām un kvalitātes prasībām pārbaude reģistrētajās saimniecībās.
7. VAAD nodrošināja aprītē esošo mēslošanas līdzekļu atbilstības normatīvo aktu prasībām uzraudzību.
8. Saskaņā ar Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2009.gada 12.augusta rīkojumu Nr.558 apstiprinātām „Integrētās augu aizsardzības pamatnostādņēm 2009.-2015.gadam”, un ar MK 2013.gada 12.aprīļa rīkojumu Nr.146 apstiprināto „Latvijas rīcības plānu augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgai izmantošanai 2013.–2017.gadam”, 2015.gadā veikti pasākumi integrētās augu aizsardzības sistēmas izveidošanai.
9. VAAD nodrošināja profesionālo augu aizsardzības līdzekļu (turpmāk – AAL) lietotāju, konsultantu un izplatītāju apmācību sistēmas ieviešanu un jaunās AAL lietošanas iekārtu uzraudzības sistēmas ieviešanu.
10. Turpinājās darbs pie kaitīgo nekarantīnas organismu brīdinājuma sistēmas pilnveidošanas un atspoguļošanas VAAD mājaslapā (www.vaad.gov.lv).
11. Lai nodrošinātu ES Parlamenta un Padomes Regulas Nr.1107/2009 par AAL laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EK un 91/414/EK, ieviešanu, VAAD veic AAL reģistrāciju AAL zonālajā reģistrācijas sistēmā, t.i., AAL izvērtē viena valsts zonā un uz šī novērtējuma pamata citas valstis zonā (Lietuvā, Latvijā, Igaunijā, Dānijā, Somijā, Zviedrijā) pieņem lēmumu par AAL

reģistrāciju savā valstī.

12. VAAD pārstāvēja Latviju Eiropas Kopienas vienotajā darbīgo vielu novērtēšanas procedūrā, kā līdzziņotājai dalībvalstij turpinot uzsākto darbīgo vielu novērtēšanu atkārtotai iekļaušanai Eiropā reģistrēto darbīgo vielu sarakstā.
13. VAAD nodrošināja AAL lietošanas un izplatīšanas kontroli un uzraudzību.
14. 2015.gadā VAAD, izmantojot transfertus, realizēja starptautisko attīstības projektu „Atbalsts Ukrainai kartupeļu kontroles fitosanitārās likumdošanas un pārvaldes tuvināšanai Eiropas Savienības standartiem”, kura mērķis bija atbalstīt Ukrainas Valsts veterināro un fitosanitāro dienestu normatīvo aktu un kontroles procedūru izstrādē un ieviešanā, lai efektīvi aizsargātu Ukrainu no kartupeļu kaitīgo organismu ieviešanās un izplatīšanās. Nodrošinot Ukrainas eksporta produkcijas atbilstību ES prasībām, tiks veicināta tirdzniecība ar ES un citām valstīm.
15. Nodrošināja uz klientu orientētu pakalpojumu sniegšanu sēklu un augu šķirņu aprites jomā, ievērojot normatīvo aktu prasības.
16. Saskaņā ar MK 2013.gada 17.decembra noteikumiem Nr.1524 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai”, valsts atbalsta ietvaros VAAD nodrošināja augsnes minerālā slāpekļa monitoringu, un, lai palielinātu labības, kartupeļu, lopbarības augu, eļļas un šķiedraugu kvalitatīvu sēklu sagatavošanu un izmantošanu ievērojot EK 2006.gada 15.decembra Regulu (EK) Nr. 1857/2006, VAAD 2015.gadā sniedzis subsidētus pakalpojumus sēklaudzētājiem. VAAD subsidētos pakalpojumus sniedza saskaņā ar Regulu Nr.1408/2013, ievērojot normatīvajos aktos par lauksaimniecības nozarē piešķiramā *de minimis* atbalsta administrēšanu un uzraudzību noteiktās prasības.
17. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007. - 2013.gadam un Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam atbalsta pasākuma „Tehniskā palīdzība” ietvaros VAAD:
  - 1) veicis pārbaudes savstarpējās atbilstības prasību izpildei vides jomā uzraudzībai mēslošanas plāniem un to dokumentācijai īpaši jutīgajās teritorijās, kā arī kontroles savstarpējās atbilstības prasību izpildei AAL lietošanas jomā un integrētās augu audzēšanas sistēmas ietvaros,
  - 2) ievērojot integrētās augu aizsardzības principus izstrādātas Latvijā audzējamu kultūraugu audzēšanas vadlīnijas un veikts kaitīgo organismu monitorings
18. Latvijas prezidentūras ES Padomē 2015.gadā nodrošināšanā bija iesaistīti septiņi VAAD darbinieki, kuri piedaloties dažādās EP darba grupās - analizējuši citu valstu komentārus, snieguši savus priekšlikumus teksta redakcijām Oficiālās kontroles Regulas projektam, Augu veselības regulas projektam, Starptautisko standartu projektiem un citiem dokumentu projektiem. VAAD darbinieki piedalījās Augu veselības Regulas projekta kompromisa teksta sagatavošanā, izvērtējot paustos dalībvalstu viedokļus un to pamatotību. Pateicoties rastajam kompromisam gan importa jautājumā, gan arī citos jutīgajos jautājumos, Latvijas prezidentūras laikā tika panākta politiskā vienošanās ES Padomē par Augu veselības Regulas projektu. Līdz ar to Luksemburgas prezidentūra jau varēja

uzsākt tālāku regulas projekta virzību, turpinot diskusijas dialogos ar Eiropas Parlamentu.

19. Latvijas prezidentūras ES Padomē ietvaros 2015.gadā VAAD Latvijā organizēja ES dalībvalstu Galveno fitosanitāro amatpersonu neformālo sanākumi un nodrošināja ES sēkļu sertifikācijas institūciju (ESCAA) vadītāju sanāksmes norisi Latvijā.
20. Pārskata gadā pabeigtas visas aktivitātes starptautiskā projekta „Ukrainas atbalsts pietuvinot tās fitosanitāro jomu regulējošo likumdošanu un pārvaldi Eiropas standartiem”/Twinning ref:UA11/ENP/-PCA/HE/32”), un starptautiskā projekta „Iniciatīvas „Mācības drošākai pārtikai” ietvaros mācību organizēšana un ieviešana augu veselības kontrolē, AAL novērtēšanā un reģistrēšanā, to izplatīšanas un lietošanas kontrolē galvenokārt ES dalībvalstīm” ietvaros.
21. VAAD ieviesta Valsts pārvaldes darbinieku novērtēšanas sistēma (NEVIS). Sistēmā tiek definēti mērķi un uzdevumi, kā arī tiek vērtēti katra darbinieka sasniegtie rezultāti.

2. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

2.1. Pārmaiņas VAAD darbībā un to ietekme uz finanšu rezultātiem

Lai nodrošinātu VAAD funkciju izpildi, likumā „Par valsts budžetu 2015.gadam” noteiktas VAAD budžeta programmas (apakšprogrammas) un finansējums to īstenošanai saskaņā ar noteiktajiem darbības rādītājiem, kas raksturo mērķa sasniegšanas izpildi.

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (2014.g.) (faktiskā izpilde), eiro	Pārskata gadā (2015.g.)	
			apstiprināts likumā, eiro	faktiskā izpilde, eiro
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4897702	4932380	5014703
1.1.	dotācijas	3604192	3293030	3247536
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1202654	1552542	1715858
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	58130	64393	34113
1.4.	transferti	32726	22415	17196
2.	Izdevumi (kopā)	4827217	5070725	4770515
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	4328192	4690740	4390544
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	0	0
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	4328192	4675937	4375741
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	499025	379985	379971

Programmā 27.00.00. „Augu veselība un augu aprites uzraudzība”:

2015. gadam VAAD budžeta programmas 27.00.00. „Augu veselība un augu aprites uzraudzība” realizācijai izlietots 3 523 471 eiro.

2015.gadā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, salīdzinot ar 2014.gadu, samazinājusies par 295 056 eiro. Samazinājums skaidrojams ar ZM, tās padotības esošo iestāžu un SIA "Lattelekom" savstarpēji noslēgtā līguma saistību izpildi, jo par vienoto datu pārraides tīklu maksātājs par saņemto pakalpojumu no 2015.gada ir ZM. Samazinājums skaidrojams arī ar MK 2014.gada 3.jūlija rīkojumu Nr.324 – par izdevumu palielināšanu 2014.gadā pamatkapitāla veidošanai jaunajai politikas iniciatīvai - VAAD jaunu transportlīdzekļu iegādei, un attiecīgu izdevumu samazināšanu 2015. gadam.

2015.gadā ieņēmumi no maksas pakalpojumiem palielinājušies salīdzinot ar iepriekšējo gadu par 513 205 eiro un par 163 317 eiro salīdzinot ar plānoto 2015.gadam. Palielinājums skaidrojams sakarā ar eksporta kravu palielinājumu, tādējādi palielinājušās veikto fitosanitāro pārbauzu skaits, kā arī palielinājums ieņēmumos skaidrojams ar izcenojumu palielinājumu no 2015.gada 10.februāra un izmaiņām no 2015.gada 4.jūlija par fitosanitārajām pārbaudēm un fitosanitārā sertifikāta izsniegšanu koksnes eksporta kravām apaļkokam un zāģmateriāliem. Plānotos VAAD ieņēmumus arī pārsniedz faktiskie ieņēmumi par augšņu agroķīmiskajām analīzēm.

Izdevumi atlīdzībai 2015.gadā salīdzinot ar 2014.gadu palielinājušies par 220 948 eiro, tai skaitā, atalgojumiem par 157 449 eiro sakarā ar minimālās algas palielināšanu, mēnešalgas izlīdzināšanu 2015.gadā, vakanto ierēdņu amata vietu aizpildīšanu, izmaksātajiem atbrīvošanas pabalstiem sakarā ar ierēdņu pensijas vecuma sasniegšanu, par samaksu par virsstundu darbu Daugavpilī strādājošiem inspektoriem, sakarā ar izsaukumiem ārpusdienesta noteiktā laika fitosanitāro pārbauzu nodrošināšanai eksporta kravām, par piemaksām par veikto papildu darbu saistībā ar papildus fitosanitārajām eksporta kravu pārbaudēm, par piemaksām par papildu iesniegumu izvērtēšanu augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijai, lai motivētu darbiniekus strādāt valsts pārvaldē, par gada novērtēšanas prēmijas izmaksāšanu, atvaļinājuma pabalstu izmaksāšanu, par atlīdzību dienesta ekspertiem par dalību attīstības projektā „Atbalsts Ukrainai kartupeļu kontroles fitosanitārās likumdošanas un pārvaldes tuvināšanai Eiropas Savienības standartiem”.

Atlīdzības palielinājums bija iespējams sakarā ar papildus ieņēmumiem no sniegtajiem maksas pakalpojumiem un maksas pakalpojumu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu uz gada beigām izmantošanu, kā arī piešķirtajiem transfertiem.

Bez tā, VAAD 2015.gadā piešķirts un izlietots finansējums šādās budžeta programmās vai apakšprogrammās:

- budžeta apakšprogrammā 21.01.00 „Valsts atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (subsīdijas)” izlietots 173 830 eiro;
- budžeta programmā 96.00.00 "Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā" izlietots 48 213 eiro;
- budžeta apakšprogrammā 65.05.00. „Tehniskā palīdzība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) apgūšanai (2007-2013)” ietvaros 2015.gadā apgūti 301 210 eiro;
- budžeta apakšprogrammā 65.20.00. „Tehniskā palīdzība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) apgūšanai (2014-2020)” 2015.gadā apgūti 227 822 eiro;
- budžeta apakšprogrammā 70.06.00. „Izdevumi citu Eiropas Savienības politikas instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai”:
- pasākumam „Ukrainas atbalsts pietuvinot tās fitosanitāro jomu regulējošo likumdošanu un pārvaldi Eiropas standartiem/Twinning ref:UA11/ENP/-PCA/HE/32”) 2015.gadā apgūti 7039,08 eiro;
- pasākumam "Eiropas Komisijas Veselības un patērētāju aģentūras projektu "Iniciatīvas "Mācības drošākai pārtikai" ietvaros mācību organizēšana un ieviešana augu veselības kontrolē, augu aizsardzības līdzekļu novērtēšanā un reģistrēšanā, to izplatīšanas un lietošanas kontrolē galvenokārt ES dalībvalstīm"" 2015.gadā apgūti 12 271 eiro un atmaksa valsts budžetā veikta 14 803 eiro apmērā;
- pasākumam „Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu apsekojumu klātbūtnes programma” 2015.gadā izlietoti 151 000 eiro.

Pārskata periodā VAAD kopumā no budžeta programmām un apakšprogrammām veicis šādus kapitālos ieguldījumus 379 971 eiro apjomā:

- Saskaņā ar Nacionālās fitosanitārās laboratorijas, Nacionālās sēkļu kontroles laboratorijas, Agroķīmijas laboratorijas uzturēšanu atbilstoši akreditācijas prasībām, pārskata periodā iegādātas laboratoriskās iekārtas par 100 521 eiro.
- Pārskata periodā turpinās datortehnikas un biroja iekārtu iegāde atbilstoši datortehnikas atjaunošanas plānam. Datortehnika un biroja tehnika 2015.gadā iegādāta par 87 748 eiro.
- Pārskata periodā iegādāti deviņi jauni dienesta transportlīdzekļi nozares specifisko funkciju veikšanai 164 691 eiro apjomā.
- Pārskata periodā iegādāti saimniecības pamatlīdzekļi 22 604 eiro apjomā.

Nemateriālie ieguldījumi – (programmatūra laboratorijas iekārtai, programmatūra attālinātam monitoringam, mobilo ierīču drošības un pārvaldības licences) iegādātas par 4407 eiro.

Salīdzinot ar 2014.gadu, VAAD pamatā nav mainījušās tam noteiktās funkcijas un pamatuzdevumi. Ar aktīvu VAAD darbinieku darbību nodrošināta Latvijas prezidentūra ES.

2.2. Paredzamie pasākumi un notikumi, kas varētu ietekmēt VAAD darbību nākotnē

VAAD galvenie uzdevumi 2016. gadā:

- 1) Saskaņā ar politikas plānošanas dokumenta projektā „Latvijas rīcības plāns augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgai izmantošanai 2016.–2018.gadam” ietvertajiem pasākumiem un atbilstoši piešķirtajam finansējumam VAAD nodrošinās pētījumu par kultūraugu kaitīgo organismu kritiskajiem sliekšņiem.
- 2) Lai 2016.gadā ieviestu direktīvu par AAL ilgtspējīgu lietošanu, un Latvijā ieviestu integrēto augu aizsardzību, VAAD gatavo priekšlikumus normatīvajiem aktiem par integrētās augu aizsardzības principiem un prasībām.
- 3) VAAD turpinās pilnveidot kultūraugiem kaitīgo organismu novērošanas sistēmu, pilnveidos izveidoto profesionālo AAL lietotāju, konsultantu un izplatītāju apmācību sistēmu, pilnveidos jauno AAL lietošanas iekārtu uzraudzības sistēmu.
- 4) VAAD izstrādās sistēmu 2015.gadā apstiprināto 25 Latvijā audzējamu kultūraugu audzēšanas vadlīnijas, ievērojot integrētās augu aizsardzības principus, ieviešanai demonstrējumu saimniecībās.
- 5) VAAD turpinās pārstāvēt Latviju EK vienotajā darbīgo vielu novērtēšanas procedūrā, uzsākot aktivitātes piecu darbīgo vielu pārvērtēšanas procesā (trīs vielām kā ziņotājvalstij un divām vielām kā līdzziņotājvalstij).
- 6) VAAD turpinās iesaistīties Baltijas - Ziemeļvalstu kopprojektā Ziemeļu zonas ietvaros par AAL reģistrāciju savstarpējo atzīšanu. Lai uzturētu ekspertu kvalifikāciju, iegūtu zināšanas un pieredzi, 2016.gadā darbinieki aktīvi piedalīsies starptautiskos semināros, sanāksmēs, darba grupās.
- 7) VAAD turpinās veikt kontroles savstarpējās atbilstības prasību izpildei vides jomā uzraudzībai mēslošanas plāniem un to dokumentācijai īpaši jutīgajās teritorijās, kā arī AAL lietošanas uzraudzībā.
- 8) Izvērtējot iespējamo risku, 2016.gadā, lai pierādītu neatbilstošu AAL lietošanu, tiks ņemti kontroles paraugi AAL kvalitātes noteikšanai un paraugi augu un augu produktu analīzēm AAL atliekvielu noteikšanai, sevišķu uzmanību pievēršot glifosātu saturošo AAL lietošanas normatīvo aktu prasību ievērošanai graudaugu un rapša sējumos pirms raža novākšanas.
- 9) VAAD turpinās uzraudzību un kontroli augu karantīnas jomā, lai nodrošinātu Latvijas produkcijas eksportu, reeksportu un tranzītu gan uz trešajām, gan ES valstīm. Ņemot vērā, ka palielinās tirdzniecība, ar augiem un augu produktiem starp ES dalībvalstīm, kā arī starp pasaules valstīm, nenodrošinot augu karantīnas organismu uzraudzību pienācīgā līmenī, var tikt apdraudēts Latvijas fitosanitārais stāvoklis, kas ilgtermiņā ietekmēs lauksaimniecības un mežsaimniecības ražošanu un konkurētspēju.
- 10) VAAD turpinās sistēmas izstrādi, lai Latvijā neieviestos jauni karantīnas organismi, rīcības plānu izstrādi, lai novērstu ES aktuālo karantīnas organismu ieviešanos Latvijā (piemēram, priežu koksnes nematode, Āzijas un citrusu ūsaiņi, *Xylella fastidiosa*).

- 11) VAAD 2016.gadā īsteno Eiropas Kopienas līdzfinansēto Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu klātbūtnes apsekojumu programmu.
- 12) Uzraudzība par latvāņu ierobežošanas pasākumu veikšanu tiks nodrošināta, tikai izskatot iesniegtās sūdzības. 2016.gadā netiks veikta ar latvāņiem aizņemto platību uzmērīšana, tādējādi nebūs iespējams konstatēt ar latvāņiem aizņemto platību izplatības attīstību.
- 13) Sēklu tirdzniecības vietu kontrole tiks veikta, reaģējot vienīgi uz iesniegtām sūdzībām.
- 14) Lai nodrošinātu VAAD deleģēto funkciju izpildi un akreditācijas prasību ieviešanu Nacionālā fitosanitārā laboratorijā, tās siltumnīcā, Nacionālā sēklu kontroles laboratorijā, Agroķīmijas laboratorijā Lielvārdes ielā 36/38, Rīgā, tiks veikti nepieciešamie uzlabojumi ēkām, inženiertehniskām sistēmām. Tiks uzturēti ZM īpašumā un VAAD lietošanā nodotie nekustamie īpašumi. Tiks pārskatīts darbavietu izvietojums reģionālajās nodaļās, optimizējot adrešu skaitu un telpu platību.
- 15) VAAD plāno aktīvi piedalīties ēnu ekonomikas apkaršanas pasākumu īstenošanā, veicot darbības saistībā ar nelegālu vai viltotu AAL tirdzniecības un lietošanas ierobežošanu, kā arī veiks darbības noziedzīgu nodarījumu atklāšanas sekmēšanā AAL aprites, sēklu aprites, mēslošanas līdzekļu aprites un augu karantīnas jomā.
- 16) VAAD pārstāvēs Latvijas intereses aktīvi iesaistoties Eiropas Padomes darba grupu sanāksmēs, lai veicinātu jaunās augu veselības likumdošanas izstrādi, lai veicinātu jaunās likumdošanas izstrādi par oficiālo kontroļu veikšanu, Padomes darba grupas sanāksmēs, kas skar Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas/Fitosanitāro pasākumu komisijas (IPPC/CPM) jautājumus, piedalīsies Roosendaal darba grupu sanāksmēs, lai nodrošinātu veiksmīgu augu un augu produktu eksportu uz Krievijas Federāciju.

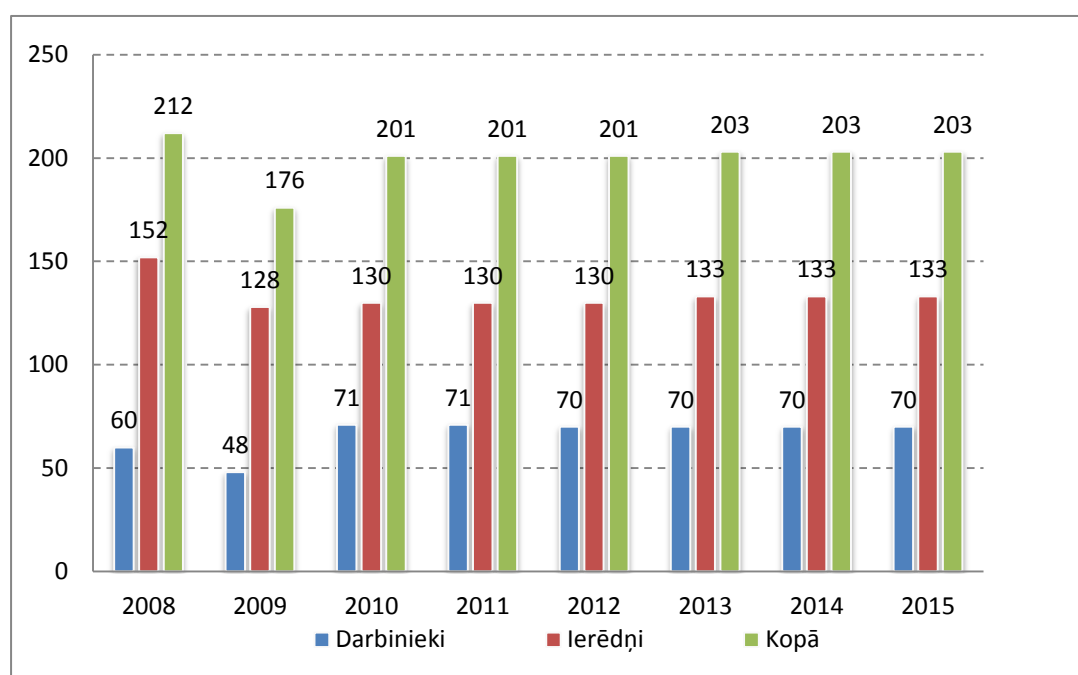
2.3. 2017. un turpmākiem gadiem VAAD plānotās jaunās politikas iniciatīvas

1. Pasākumi augkopības produkcijas ražošanas un eksporta produkcijas palielināšanai, paredzot līdzdalību jaunas augu veselības politikas izstrādē ES, kā arī bīstamo augu karantīnas organismu - priežu koksnes nematodes, kas izraisa skujkoku masveida bojā eju, Āzijas un Citrusu ūsaiņa, *Xylella fastidiosa* izplatības ierobežošanas vai apkaršanas pasākumu īstenošanas programmas izstrādi.
2. Augsnes un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana, pielietojot vidi saudzējošas tehnoloģijas augkopības jomā, tajā ietverot arī aktualizētajā Latvijas rīcības plānā AAL ilgtspējīgai izmantošanai 2016.–2018.gadam paredzētos pasākumus;
3. VAAD administratīvās kapacitātes palielināšana – atlīdzības palielināšana, novecojušā autoparka atjaunošana u.c. pasākumi.

3. Personāls

2015. gada nogalē VAAD bija 203 amata vietas, bet faktiskais vidējais personāla skaits – 188 nodarbinātie – 128 (66%) ierēdņi un 66 (34%) darbinieki.

2015. gadā VAAD civildienesta attiecības uzsāka 11 ierēdņi, savukārt darba tiesiskās attiecības – viens darbinieks. Pārskata gadā pirmo reizi ierēdņa statusu ieguvuši deviņi darbinieki. Savukārt valsts civildienesta attiecības pārtrauca 11 ierēdņi un darba tiesiskās attiecības izbeidza trīs darbinieki.

3.1.attēls: Amata vietu izmaiņas Valsts augu aizsardzības dienestā 2008. – 2015.gadam

Pēdējo trīs gadu laikā amata vietu skaits ir bijis nemainīgs – 203 amata vietas, no kurām, 133 ierēdņu amata vietas un 70 darbinieka darba vietas.

VAAD kolektīvu galvenokārt veido sievietes, 2015.gada beigās VAAD strādāja 153 sievietes (81%) un 35 vīrieši (19%). VAAD nodarbināto vidējais vecums ir 41-55 gadi un lielākā daļa darbinieku iestādē strādā ilgāk nekā piecus gadus, kas liecina par to, ka nodarbinātie ir pieredzējuši un zinoši savās darbības jomās.

VAAD vairāk nekā 90 % no darbinieku ir augstākā izglītība, gandrīz 100 darbiniekiem ir iegūts maģistra grāds, 25 darbiniekiem ir vidējā speciālā izglītība vai vidējā izglītība. Daļa no nodarbinātajiem turpina studijas, lai iegūtu augstāku izglītības līmeni un papildinātu zināšanas savā darbības jomā.

Kvalifikācijas celšanas un jaunu zināšanu iegūšanas nolūkos, darbinieki regulāri

apmeklē mācības, kursus un seminārus gan Latvijā, gan ārzemēs. Pārskata gadā VAAD darbinieki piedalījušies 146 sanāsmēs, darba grupās u.c. pasākumos ārzemēs. 2015.gadā VAAD notikušas 47 mācības par profesionāliem jautājumiem dažādās jomās, kā piemēram:

- Mēslošanas līdzekļu aprites jomā;
- Augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības jomā;
- Augu slimību un kaitēkļu prognožu, kaitīgo organismu monitoringa jomā;
- Augu karantīnas jomā;
- Sēkļu kontroles jomā;
- Interesu konflikts un ētika;
- Administratīvo pārkāpumu lietvedības pamati u.c.

4. Darbības REZULTĀTI

4.1. Augu aizsardzības joma

4.1.1. AAL reģistrācijas joma

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra regulas (EK) Nr. 1107/2009 par AAL laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (turpmāk — regula Nr. 1107/2009), VAAD pilda kompetentās iestādes funkcijas.

Sniegtie pakalpojumi

2015. gadā Latvijā reģistrēto AAL sarakstā iekļauti 35 jauni AAL:

- 34 ķīmiskie AAL (iekavās lietošanas kategorija) – Banjo Forte (F), Barbarian Super 360 (H), Butisan Avant (H), Cabrio Duo (F), Centurion Plus (H), Cezix (F), Clamox (H), Erasmus (F), Gallup Super (H), Gemino (F), Gusto (Lim), Kantik (F), Latitude XL (K), Maracas (F), Medax Max (AR), Merit Forest (I), Merpan 80 WP (F), Metazamix (H), Moddus Start (AR), Priaxor (F), Quickphos pellets 56 GE (I), Quickphos tablets 56 GE (I), Ranger XL (H), Regalis Plus (AR), Riza 200 EC (F), Rodeo XL (H), Roundup ACE ST (H), Roundup B (H), Roundup Classic XL (H), Roundup Energy (H), Roundup (G), Roundup Gel (H), Roxy 800 EC (H). No tiem 6 AAL reģistrēti, piemērojot citas valsts reģistrācijas atzīšanas procedūru, savukārt 9 AAL reģistrēti ar citu tirdzniecības nosaukumu.
- viens AAL, kas satur mikroorganismus – Mycostop (F).

Reģistrēti trīs insekticīdi (I, I/A), viena kodne (K/F, K/I), 11 fungicīdi (F), 16 herbicīdi (H), trīs augu augšanas regulatori (AR) un viens limacīds (Lim). Izsniegta viena atļauja AAL paralēlajai tirdzniecībai: Master Gly 36T.

2015. gadā anulēti 17 AAL – Alverde (I), Bordo maisījums (F), Dividends Stārs 036 s.k. (K), Decis 2.5 e.k. (I), Fiesta T (H), Impakts s.k. (F), Impakts 25 s.k. (F), Logran 20 WG (H), Nortrons 50 s.k.(H), Protugan Supr (H), Python (H), Roundup ACE (H), Sportak EW (F), Starane 180 e.k. (H), Tomigan 180 EC (H), Vincits s.k. (K), Vista 228 s.e. (F). Anulētas trīs augu aizsardzības līdzekļa paralēlās tirdzniecības atļaujas: Frazer 180 EC, Litagra Decis Mega 50 e.ū., MAC glifosāts 360 š.k.

2015. gadā pieņemti 150 lēmumi par izmaiņām reģistrētu AAL dokumentācijā - mainīts reģistrācijas īpašnieks, iepakojuma lielums, formulācijas sastāvs utt. 10 AAL izslēgti no 3.reģistrācijas klase. Pieņemti lēmumi par deviņu reģistrētu AAL atbilstību reģistrācijas nosacījumiem pēc to sastāvā esošās darbīgās vielas apstiprināšanas ES reģistrēto darbīgo vielu sarakstā. Lēmumu pieņemšanai sagatavoti deviņi atkārtotas novērtēšanas ziņojumi, tostarp ziņojumi par AAL - Ampera, Bumper Super, Mirage, Medax Top, Falcon, Input un Candit sagatavoti, Latvijai veicot atbildīgās ziņotājvalsts pienākumus ES Ziemeļu zonā. Atbilstoši zonālās sadarbības principiem, ko paredz Regula Nr. 1107/2009/EK, Latvija uzsākusi vēl divu reģistrētu AAL atkārtotas novērtēšanas ziņojumu izstrādi pārējo Ziemeļu zonas dalībvalstu vārdā. 2015. gadā Latvija nominēta par ziņotāju dalībvalsti četru jaunu AAL novērtēšanas ziņojumu sagatavošanai.

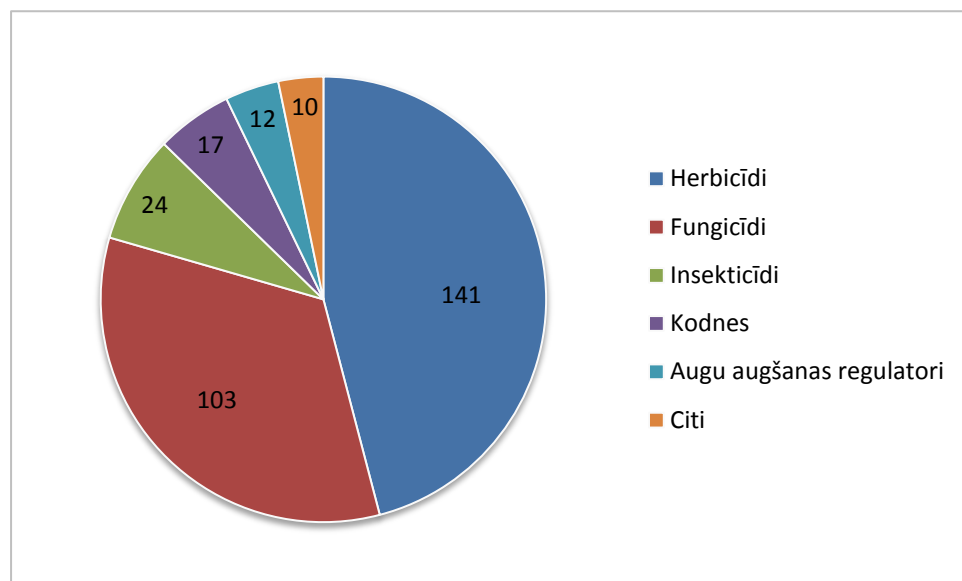
VAAD aktīvi iesaistās Ziemeļu – Baltijas valstu AAL novērtēšanas un reģistrācijas jomas kompetento iestāžu sadarbības aktivitātēs. 2015. gadā VAAD eksperti piedalījās 14 Ziemeļu zonas Rīcības komitejas un riska novērtējumu ekspertu sanāksmēs/telekonferencēs. Zonālā sadarbība dod iespēju optimāli izmantot valstu rīcībā esošos cilvēkresursus, koordinējot saņemto AAL reģistrācijas pieteikumu izskatīšanu un deleģējot ziņotājvalstis sagatavot AAL novērtējuma ziņojumus visu dalībvalstu vārdā. Vienlaikus tiek nodrošināta riska novērtējumu harmonizācija un kvalitāte, jo novērtējuma ziņojumu gatavošanā un izskatīšanā ir iesaistīti vairāku valstu eksperti.

2015. gadā sagatavoti 27 novērtējumi atļauju izsniegšanai AAL lietošanai, t.sk. četru neregistrētu AAL novērtējumi, 12 novērtējumi AAL demonstrācijas izmēģinājumiem un 11 novērtējumi jau reģistrētu AAL mazo lietojumu atļaujām. Atļauti mazie lietojumi sekojošiem AAL: Proteus OD (I) (pupas, zirņi, galviņkāposti, ziedkāposti, brokoļi, Briseles kāposti, zemenes (segtās platībās); Stomp CS (H) (kārkli, papeles), Targa Super (H) (pupas, zirņi), Magtoksīns tb. (I/A) šķeldas apstrāde kuģu tilpnēs, papīrmalka, baļķi kuģa tilpnēs, zirņi, pupas, lapu un skuju koku zāģmateriālu un lapu koku un skuju koku apaļkoku apstrāde), Fostoksīns tb. (I/A) šķeldas apstrāde.

Tāpat kā iepriekšējos gadus, pārskata periodā VAAD turpināja sadarbību ar Latvijas dārzena audzētājiem. Izsniegta viena atļauja neregistrēta AAL izplatīšanai un lietošanai, kā arī viena atļauja reģistrēta AAL lietošanas jomas paplašinājumam. Neregistrētu AAL lietošanai izsniegta pagaidu atļaujas: viena atļauja AAL lietošanai mežsaimniecībā, viena atļauja rapša audzētājiem un viena atļauja gurķu

sēklaudzētājam.

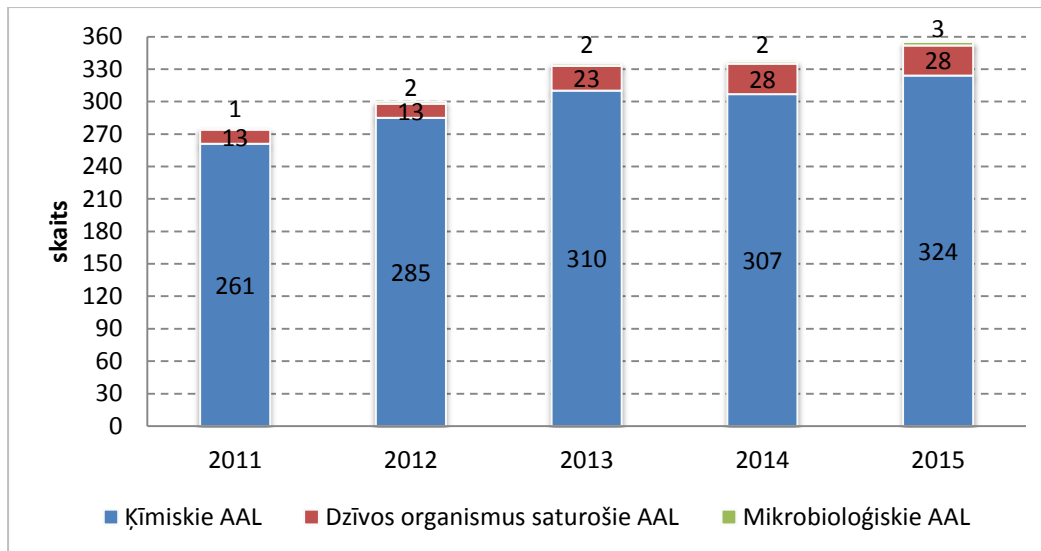
Kopumā uz 2015. gada 31.decembri AAL reģistrā bija 355 AAL, no tiem 324 ķīmiskie (4.1. attēls), 3 mikrobioloģiskie un 28 dzīvus organismus saturošie AAL. Skatoties pa ķīmisko AAL lietošanas kategorijām, reģistrā ir iekļauti 149 herbicīdi (46% no ķīmiskajiem AAL), 109 fungicīdi (34%), 25 insekticīdi (8%), 16 kodnes (5%), 14 augu augšanas regulatori (4%), citi 11 (3%) (repelenti, rodenticīdi, desikanti, limacīdi, dezinfekcijas līdzekļi).

4.1. attēls: 2015. gada beigās AAL reģistrā esošo ķīmisko AAL skaits pēc lietošanas kategorijām

Lai gan reģistrēto AAL skaits pēdējos gados ir pieaudzis, vairumā gadījumu reģistrācijas pieteicēji iesniedz pieteikumus tādu AAL reģistrācijai, kuri paredzēti graudaugiem, rapsim un kartupeļiem. Tādējādi joprojām trūkst AAL dārzeņiem un citiem mazajiem lietojumiem.

VAAD aktīvi meklē risinājumus AAL pieejamības veicināšanai, kā rezultātā 2015. gadā, sadarbojoties ar AAL reģistrācijas īpašniekiem, „mazajiem lietojumiem” reģistrēti šādi jauni AAL lietojumi: Candit (F) - zemenes (segtās platībās), tomāti, paprika (segtās platībās), krūmmellenes, dzērvenes; Merpan 80 WG (F)- puķu sīpolu mērcēšana pirms stādīšanas - tulpes, gladiolas, lilijas, narcises, hiacintes, īrisi, krokusi; apses, kļavas, rododendri stādaudzētavās, Proteus OD (I) pupas, zirņi, galviņkāposti, brokoļi, Briseles kāposti, zemenes (atklātā laukā un segtās platības), avenas; Revus 250 SC (F) - tomāti atklātā laukā, salāti (atklātā laukā un segtās platībās), gurķi, kabači, cukīni, patisoni, ķirbji (segtās platībās), Targa Super (H) – pupas, zirņi.

4.2. attēls: Reģistrēto AAL skaita dinamika 2011. - 2015. gadā

2015. gadā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.909. „Kārtība, kādā izsniedz sertifikātu augu aizsardzības līdzekļu efektivitātes pārbaudes izmēģinājumu veikšanai” veiktas sertifikātu īpašnieku - SIA „AgroLab Baltic”, VSAI „Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs” un SIA „Bayer”, „Bayer CropScience” nodaļas – uzraudzības pārbaudes.

Pārskata periodā noslēgusies AAL pārklasifikācija saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1272/2008, jo visiem AAL, kuri tiek laisti tirgū pēc 2015. gada 1.jūnija, jābūt klasificētiem saskaņā ar regulu.

Kopumā saistībā ar jaunu AAL reģistrāciju, jau esošo pārreģistrāciju un lēmumiem par izmaiņām dokumentācijā izvērtēti un apstiprināti 163 AAL marķējumu teksti. t.sk. pārklasificēti saskaņā ar regulu 113 AAL.

Papildus AAL reģistrācijas aktivitātēm Latvija iesaistīta ES mēroga programmā Eiropā reģistrētu darbīgo vielu atkārtotai iekļaušanai ES apstiprināto darbīgo vielu sarakstā pēc to apstiprināšanas termiņa beigām. Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 686/2012 minēto Latvija ir nominēta kā ziņotājas dalībvalsts trīs šādu darbīgo vielu (zoksamīds, metrafenons un nikosulfurons) riska novērtējuma ziņojumu sagatavošanā. 2015. gadā VAAD eksperti veica darbu pie darbīgo vielu zoksamīds un metrafenons riska novērtējuma izstrādes. Lai uzturētu amata pienākumu pildīšanai nepieciešamo kvalifikāciju, diviem VAAD darbiniekiem sniegta iespēja piedalīties Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes organizētā profesionālo iemaņu pilnveides programmā.

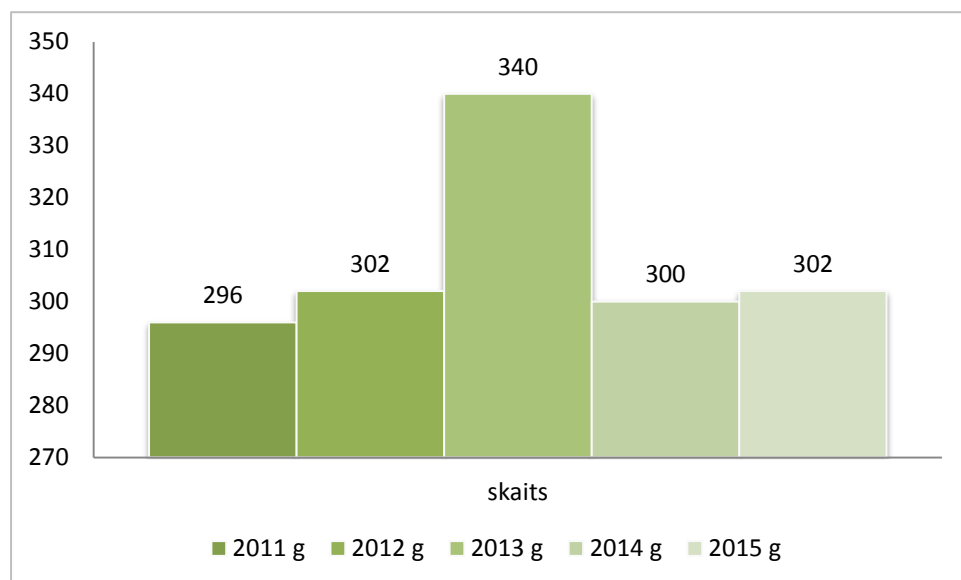
4.1.2. AAL uzraudzības joma

Sniegtie pakalpojumi

VAAD, pamatojoties uz Augu aizsardzības likumu, nodrošina, ka komersanti, kas laiž tirgū AAL, ir saņēmuši speciālu atļauju (licenci) AAL uzglabāšanai un izplatīšanai. 2015. gadā izplatīšanas vietu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem palielinājies par 2 vietām.

Pieņemtie lēmumi attiecībā uz speciālu atļauju (licenču) izsniegšanu:

<i>Pieņemtie lēmumi kopā</i>	<i>Pieņemtie lēmumi par:</i>		
	<i>Izsniegšanu</i>	<i>Anulēšanu</i>	<i>Pārreģistrēšanu</i>
69	27	25	42

4.3. attēls: 2011. - 2015. gadā licencēto AAL vietu skaits

Nodrošinot augu aizsardzības jomas sistēmas darbību, VAAD ir pieņēmis vienu lēmumu par atļaujas izsniegšanu apmācību veikšanai, kā arī nodrošinājis pārbaudījumus un izsniedzis apliecības 2133 personām.

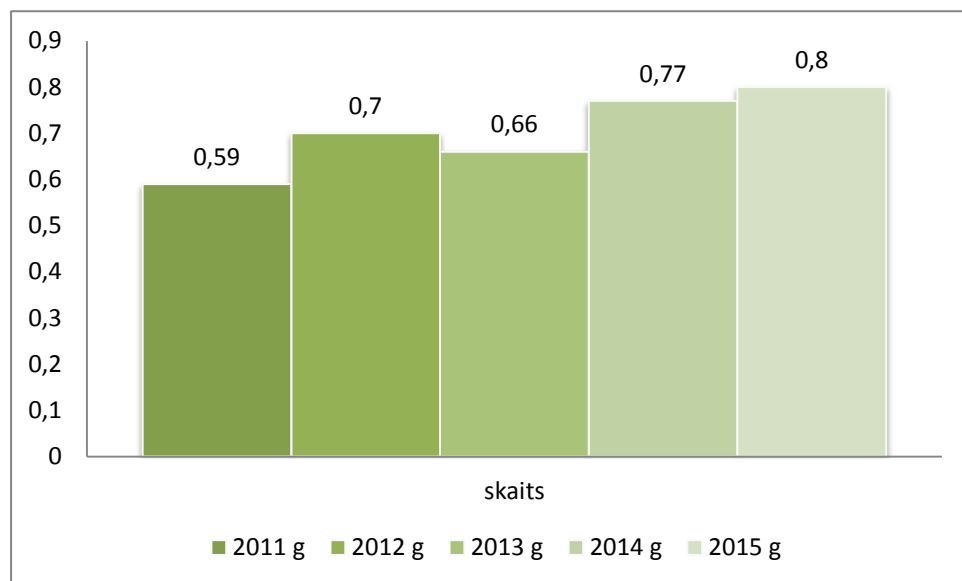
Izsniegtās apliecības augu aizsardzības jomā:

<i>Nr. p.k.</i>	<i>Apliecības veids</i>	<i>Apliecību skaits</i>
1.	Augu aizsardzības konsultanta apliecība	4
2.	AAL lietošanas operatora apliecība	361
3.	AAL pārdevēja apliecība	112
4.	Profesionālā AAL lietotāja apliecība darbībām ar pirmās reģistrācijas klases AAL	21
5.	Profesionālā AAL lietotāja apliecība darbībām ar otrās reģistrācijas klases AAL	1635

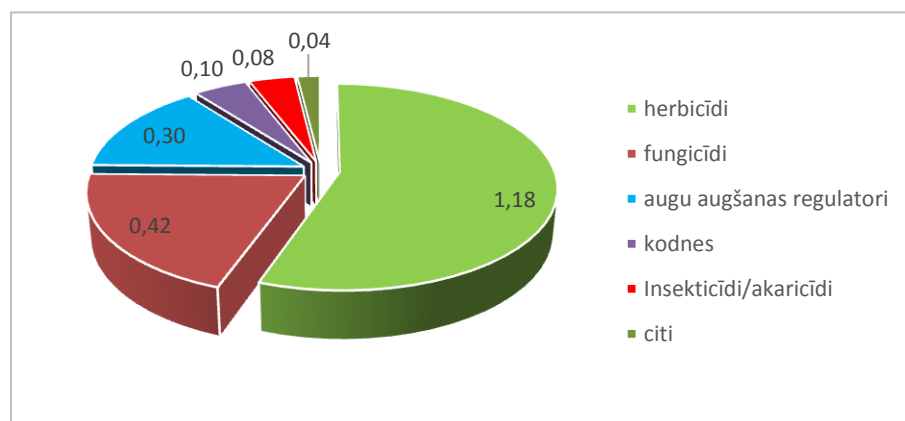
VAAD sadarbībā ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru ir apmācījis AAL lietošanas iekārtu pārbaūžu veikšanai 13 personas.

Saskaņā ar Augu aizsardzības likuma 8. panta 6. daļu komersanti, kas izplata AAL, nodrošina to apriti un uzskaiti MK noteiktajā kārtībā un katru gadu līdz 1. aprīlim iesniedz VAAD informāciju par iepriekšējo kalendāro gadu, norādot, kuri AAL un kādā daudzumā realizēti to lietotājiem. Salīdzinot izplatīto AAL apjomus pa gadiem, tiem ir tendence pieaugt.

4.4.attēls: Gala lietotājiem izplatīto darbīgo vielu apjoms (fiziskajā svarā) uz izmantotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības vienību, kg/ha.

Plašāk izplatītās AAL lietošanas kategorijas ir herbicīdi, fungicīdi, augu augšanas regulatori.

4.5.attēls: Latvijā gala lietotājiem izplatīto AAL apjomi pa lietošanas kategorijām, tonnas (fiziskajā svarā)

Normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība un kontrole

VAAD kompetencē ir veikta valsts uzraudzība un kontrole par AAL izplatīšanas jomas normatīvo aktu prasību ievērošanu.

AAL izplatīšanas normatīvo aktu prasību pārbaudes 2015.gadā:

<i>Nr. p. k.</i>	<i>Pārbaudes veidi</i>	<i>Pārbažu skaits</i>
1.	AAL izplatīšanas vietu atbilstības pārbaudes pie personām, kas vēlas saņemt speciālas atļaujas (licences)	27
2.	AAL marķējuma pārbaudes	31
3.	AAL kvalitātes laboratoriska testēšana	40
4.	Dienesta piedalīšanās parauga ņemšanā AAL, kam beidzies derīguma termiņš, lai pieņemtu lēmumu par tālāku tā izplatīšanu vai aizliegumu izplatīt	113
5.	Pārbaudes AAL izplatīšanas vietās, kuras saņēmušas speciālas atļaujas (licences)	193

AAL izplatīšanas vietai, kurai paredzēts izsniegt speciālo atļauju (licenci), kas dod tiesības izplatīt AAL, ir jāatbilst AAL jomu regulējošo normatīvo aktu prasībām. Pagājušā gadā VAAD inspektori kopumā veikuši 27 AAL izplatīšanas vietu atbilstības pārbaudes, kurās konstatēts, ka izplatīšanas vietas var nodrošināt augu aizsardzības jomas regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu, lai tās saņemtu speciālu atļauju (licenci).

AAL marķējuma atbilstība VAAD apstiprinātajam marķējumam, kurā esošā informācija ir ļoti svarīga AAL lietotājiem, tiek pārbaudīta operatīvajās pārbaudēs, kuras nozīmētas pēc informācijas saņemšanas par AAL ieviešanu Latvijā. Kopumā veicot 31 AAL marķējuma pārbaudi, pārbaudīti 39 marķējuma teksti.

AAL marķējuma teksta pārbaudes konstatēti 10 maznozīmīgi pārkāpumi, par kuriem izteikts mutvārdu aizrādījums un dotas norādes tos novērst.

Pārskata gadā analizēti 40 AAL paraugi, nosakot darbīgo vielu saturu, kā arī produkta fizikāli-ķīmiskās īpašības. Četrus AAL paraugu analīžu rezultāti norādīja uz AAL partijas neatbilstību reģistrētajam nosacījumiem.

VAAD inspektori ir piedalījušies AAL paraugu ņemšanā, kam beidzies derīguma termiņš. Kopumā pagājušā gadā attiecībā uz šiem AAL tika pieņemti 113 lēmumi par to, ka AAL atbilst reģistrācijas nosacījumiem un tā izplatīšanas termiņš tiek pagarināts.

AAL izplatīšanas normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaudes veiktas 193 izplatīšanas vietās. Izplatīšanas vietu pārbaudēs konstatēti 19 maznozīmīgi

pārkāpumi, par kuriem izteikti mutvārdu aizrādījumi un doti norādījumi tos novērst.

AAL izplatīšanas jomas normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaudēs kopumā konstatēti trīs būtiski pārkāpumi, par kuriem tiek ierosinātas un izskatītas administratīvās pārkāpumu lietas.

AAL izplatīšanas būtiskie pārkāpumi, par kuriem ierosinātas administratīvās pārkāpumu lietas:

<i>Nr. p. k.</i>	<i>Pārkāpuma būtība</i>	<i>Pārbaužu skaits</i>
1.	Nav iesniegti AAL kvalitāti apliecināšie dokumenti 7 dienu laikā no ieviešanas valstī vairākiem AAL	1
2.	Iepirkti un uzglabāti neregistrēti AAL	1
3.	Izplata AAL, kam marķējuma teksts nav latviešu valodā	1

Lai nodrošinātu valsts uzraudzību par AAL lietošanu VAAD savas kompetences ietvaros veic pārbaudes pie personām, kas audzē kultūraugus un nepieciešamības gadījumā kaitīgo organismu ierobežošanai lieto AAL. Šajās pārbaudēs pārbauda, vai AAL lieto tikai tam mērķim un pret tiem kaitīgajiem organismiem, kas minēti marķējumā, nepārsniedzot norādīto devu, kā arī ievērojot marķējuma prasības par AAL atšķaidīšanu un maisījumu gatavošanu pirms lietošanas, kultūrauga attīstības stadiju, apstrāžu skaitu sezonā, nogaidīšanas laiku no pēdējās apstrādes līdz ražas novākšanai un ierobežojumus attiecībā uz cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību, kā arī vajadzības gadījumā ņem augu un augu produktu paraugus, lai konstatētu AAL atliekvielu klātbūtni.

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudes

<i>Nr.p.k.</i>	<i>Pārbaudes veids</i>	<i>Skaitis</i>
1.	Augu un augu produktu paraugu analīze AAL lietošanas pārbaudei	172
2.	Pārbaudes pie AAL lietotājiem	844
3.	AAL jomas obligāto savstarpējās atbilstības pārvaldību prasību ievērošanu	492
4.	Pārbaudes pie personām, kuras lauksaimniecības kultūraugus audzē integrēti	353

VAAD savas kompetences ietvaros, lai nodrošinātu uzraudzību par AAL lietošanu, veicis 844 pārbaudes pie personām, kuras audzē kultūraugu un kaitīgo organismu ierobežošanai lieto AAL. Šajās pārbaudēs, kā arī saņemot sūdzības vai informāciju par iespējamu normatīvo aktu pārkāpumu, noņemti 22 augu un augu produktu paraugi, no kuriem piecos gadījumos konstatēta lietoto AAL darbīgās vielas klātbūtne, kas ir pierādījums normatīvo aktu pārkāpumiem.

Jau sākot ar 2008. gada, atvēlēto budžeta līdzekļu ietvaros VAAD veic graudaugu un rapša sēklu paraugu ņemšanu ražas novākšanas laikā, lai pārbaudītu vai darbīgā viela glifosāts nepārsniedz maksimāli pieļaujamās normas. Ja iepriekšējos gados

paņemtajos paraugos glifosāta atliekvielas noņemtajos paraugos nepārsniedza maksimāli pieļaujamās normas, tad šajā pārskata gadā vienā gadījumā tika konstatēts, ka persona, lietojot AAL, nav ievērojusi AAL lietošanas normatīvo aktu prasības, par kuru tika ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta.

Informācija par graudaugu un rapša sēkļu analīžu rezultātiem, lai pārbaudītu darbīgās vielas glifosāts atliekvielu klātbūtni:

<i>Gads</i>	<i>Kopējais paraugu skaits</i>	<i>Testēšana</i>	
		<i>Paraugu skaits</i>	<i>rezultāts</i>
2015	150	97	zem analītiskās noteikšanas limita (< 0,05 mg/kg)
		52	pieļaujamās robežās (0,057 – 7,9 mg/kg)
		1	pārsniegta pieļaujamā vērtība (19,3 mg/kg)

AAL lietošanas normatīvo aktu pārbaudēs kopumā pie 20 personām konstatēti 25 maznozīmīgi pārkāpumi. Visbiežāk konstatētās nepilnības ir izlietoto pirmās un otrās reģistrācijas klases AAL uzskaitē.

Pie deviņām personām konstatēti būtiski AAL lietošanas normatīvo aktu pārkāpumi, par kuru neievērošanu ierosinātas un izskatītas administratīvā pārkāpuma lietas.

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaudēs konstatētie būtiskie pārkāpumi:

<i>Nr. p. k.</i>	<i>Pārkāpuma būtība</i>	<i>Pārkāpumu skaits</i>
1.	AAL lietots mērķim, kas <u>nav</u> minēts marķējumā	2
2.	AAL lietots, neievērojot normatīvajos aktos par aizsargjoslām minētās prasības	2
3.	Saimniecība lieto neregistrētus, normatīviem aktiem neatbilstošus AAL	1
4.	Saimniecībā lietoto AAL marķējums nav latviešu valodā	1
5.	AAL lieto neievērojot ierobežojumus attiecībā uz cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību	3

Pārskata gadā veiktas 492 augu aizsardzības jomas obligāto savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību ievērošanas pārbaudes pie lauksaimniekiem, kuri pretendē uz ES atbalsta maksājumiem. Veicot šīs pārbaudes, VAAD četros gadījumos konstatējis maznozīmīgus pārkāpumus, tādējādi nākamajā gadā pie šīm personām tiks veikta atkārtota pārbaude.

Pie trīs personām konstatēti četri AAL jomas obligāto savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību būtiski pārkāpumi, par kuriem ierosinātas arī administratīvā pārkāpuma lietas.

AAL jomas obligāto savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību būtiskie pārkāpumi:

<i>Nr. p.k.</i>	<i>Pārkāpuma būtība</i>	<i>Pārkāpumu skaits</i>
1.	Saimniecībā, kura lietojusi AAL nav personas, kurai būtu derīga profesionālā AAL lietotāja apliecība	2
2.	Nav pareizi uzskaitīti izlietotie pirmās un otrās reģistrācijas klases AAL	1
3.	AAL lieto ievērojot nogaidīšanas laiku no pēdējās apstrādes līdz ražas novākšanai	1

Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā tika iekļautas 99 personas, 43 personas izslēgtas no reģistra. 2015. gadā 92 personas atteikušas visu vai daļu audzēto kultūraugu lauksaimniecības produktu integrētās augu aizsardzības vispārīgo principu un vidi saudzējošas metodes dārzkopībā prasību ievērošanas pārbaudei.

Pie 353 personām veiktas pārbaudes par lauksaimniecības produktu integrētās augu aizsardzības vispārīgo principu un vidi saudzējošas metodes dārzkopībā prasību ievērošanu, kas ir par 76 personām vairāk nekā 2014. gadā. Pieņemti četri lēmumi par lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas prasību neatbilstību normatīvo aktu prasībām (kopā par pieciem laukiem). Divos gadījumos kultūraugi nebija iestādīti vai to biežība neatbilda normatīvo aktu prasībām. Vienā gadījumā tika konstatēts, ka personai nav augšņu agroķīmiskās izpētes vai augšņu analīzi, kā arī kultūraugam nav izstrādāts mēslošanas plāns. Bez iepriekš minētā, vienā pārbaudē tika konstatēts, ka persona lietojusi neregistrētu AAL, uz kā pamata tika pieņemts lēmums, ka personas trīs kultūraugu lauki neatbilst integrētās audzēšanas un augu aizsardzības prasībām.

4.1.3. Kultūraugiem kaitīgo nekarantīnas organismu monitoringa un prognozēšana

Lai konstatētu lauksaimniecības kultūraugu sējumos un stādījumos sastopamās nekarantīnas slimības un kaitēkļus un lai informētu sabiedrību par augu slimību un kaitēkļu attīstību, VAAD veic novērojumus kultūraugu sējumos un stādījumos visā Latvijas teritorijā.

Īstenoti kultūraugiem kaitīgo organismu monitoringa jomas galvenie uzdevumi - veikta kaitīgo organismu uzskaitē, diagnosticēšana, attīstības prognozēšana un iegūtā informācija izmantota sabiedrības informēšanai par kaitīgo organismu attīstību un ierobežošanas iespējām.

2015. gada I ceturksnī ZM apstiprināšanai iesniegtas 25 izstrādātās kultūraugu integrētās audzēšanas vadlīnijas, kas 2015. gada decembrī ZM apstiprinātas un šobrīd pieejamas gan ZM, gan VAAD mājaslapās.

Reģionālajās nodaļās kultūraugiem kaitīgo nekarantīnas organismu monitoringa jomā

2015. gadā bija nodarbināti septiņi speciālisti. Monitoringa veikšanai izstrādāta un ieviesta Web aplikācija, un lauku monitorings tiek veikts, izmantojot viedtālruņus.

Monitoringa rezultāti

2015.gadā:

- kaitīgo organismu konstatēšanai novērojumos iekļauti 38 kultūraugi;
- visā Latvijas teritorijā pavisam veikti 4642 novērojumi;
- novērojumos konstatētas 135 kaitīgo organismu sugas vai to grupas (piemēram, tripši, laputis, spradži, sakņu puves utml.), t.sk. kaitēkļi - 56, slimības – 79.

4.2. Augu karantīnas joma

Darbu augu karantīnas jomā un šīs darbības rezultātus raksturo divi politikas rezultatīvie rādītāji:

1. Nodrošināt, lai Latvijas teritorijā neieviestos jauni augu karantīnas organismi

Lai nodrošinātu, ka Latvijā neieviešas un neizplatās jauni augu karantīnas organismi, VAAD veic regulāras pārbaudes Latvijas teritorijā, kā arī pārbauda ievestos augu un augu produktus.

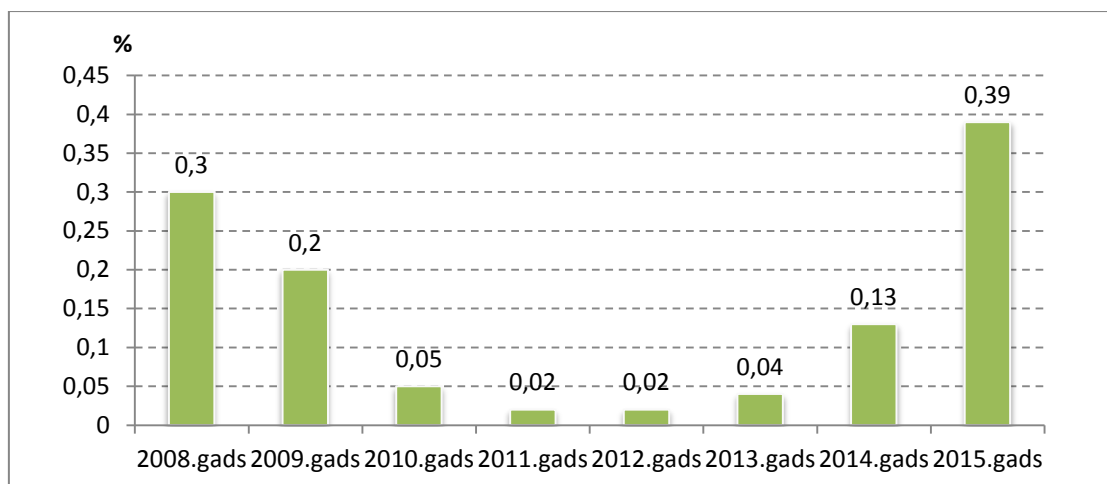
2015.gada pārbaudēs Latvijā konstatēti pieci augu karantīnas organismi, kuri ir sastopami Latvijas teritorijā: *Ditylenchus destructor*, *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus*, *Clavibacter michiganensis ssp. michiganensis*, *Globodera rostochiensis*, *Erwinia amylovora*. 2015.gadā Nīderlandes izcelsmes grieztajos ziedos tika konstatēta arī *Puccinia horiana*.

Pēc 2015.gada pārbauhu datiem Latvijā kopējais augu karantīnas organismu un augiem sevišķi bīstamo organismu skaits, kas jebkad identificēti VAAD Nacionālajā fitosanitārajā laboratorijā, ir 14.

2. Nodrošināt eksportējamo augu valsts izcelsmes produkcijas kravu atbilstību ievēdējvalsts fitosanitārajām prasībām tā, lai nepalielinātos saņemto notifikāciju skaits par fitosanitāro prasību pārkāpumiem.

Lai nodrošinātu augu un augu produktu kravu eksportu uz trešajām valstīm (valstīm, kas nav ES dalībvalstis), tiek veikta eksportējamo kravu fitosanitārā kontrole, lai noteiktu to atbilstību importētājvalsts fitosanitārajām prasībām un atbilstības gadījumā izsniegtu fitosanitāro sertifikātu.

2015.gada laikā eksportētas 28714 kravas, kurām izsniegti fitosanitārie sertifikāti. No eksportētajām kravām 113 neatbilda importētājvalstu fitosanitārajām prasībām un par tām tika saņemtas notifikācijas. Saņemto notifikāciju skaits sastāda 0,39% no eksportēto kravu skaita.

4.6.attēls: Saņemto notifikāciju skaits no eksportēto kravu skaita 2008.-2015.gadam (%)

Laika posmā no 2008.gada līdz 2011.gadam procentuāli bija vērojama saņemto notifikāciju skaita no kopējo eksportēto kravu skaita samazināšanās. Šajā laika periodā notifikāciju skaits samazinājās par 0,28%. 2011.gadā un 2012.gadā saņemto notifikāciju skaits palika nemainīgs. No 2013.gada atkal jau bija vērojams notifikāciju skaits pieaugums. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2015.gadā notifikāciju skaits pieauga par 0,26%, ko izraisīja fitosanitārajām prasībām neatbilstošu kravu eksports uz Krievijas Federāciju.

2015.gada uzdevumi:

4.2.1. Aizsargājamās zonas statusa uzturēšana un saglabāšana bakteriālajai iedegai

Bakteriālās iedegas *Erwinia amylovora* (turpmāk – bakteriālā iedega) pirmo reizi Latvijas Republikā VAAD konstatēja 2007.gadā. Apsekojumi organisma konstatēšanai veikti jau kopš 1965.gada, bet oficiāls monitoringa uzsākts no 1998.gada.

2015.gadā pārbaudes, Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu ģeogrāfiskās izplatības un statusu noteikšana Latvijas teritorijā „Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu apsekojumu programma 2015.gadam” (turpmāk – apsekojumu programma) ietvaros, veiktas arī komercdārzos, piemājas un pamestajos dārzos, parkos, savvaļā augošiem saimniekaugiem.

VAAD 2015.gadā, laika posmā no jūnija līdz augustam, veica 1102 pārbaudes dažādās bakteriālās iedegas saimniekaugu audzēšanas un augšanas vietās, kuru laikā noņemti 515 paraugi, kas testēti Nacionālajā fitosanitārajā laboratorijā (turpmāk – NFL). No paraugiem, kas testēti bakteriālās iedegas noteikšanai pozitīvus rezultātus uzrādīja pieci paraugi.

2015.gadā bakteriālā iedega konstatēta divās vietās (tika noteikti 2 perēkļi).

Pārbaudes stādaudzētavās un to tuvākajā apkārtnē

2015.gadā pārbaudītas 134 bakteriālās iedegas saimniekaugu stādu audzēšanas vietas, kopā šajās stādaudzētavās veiktas 252 pārbaudes un noņemts 351 paraugs. Bakteriālā iedega paraugos netika konstatēta.

Pārbaūžu laikā tiek apskatīta arī stādaudzētavu tuvākajā apkārtnē augošie bakteriālās iedegas saimniekaugi.

Stādaudzētavu tuvējā apkārtnē veiktas 35 pārbaudes. Noņemti trīs paraugi ar bakteriālās iedegas pazīmēm, slimība nav konstatēta.

Pārbaudes ģenētisko resursu kolekcijās

Katrā no bakteriālās iedegas saimniekaugu genofonda kolekcijām, kas atrodas Dobelē un Pūrē, veģetācijas periodā (no maija līdz augustam) veiktas 27 pārbaudes un noņemti seši paraugi. Bakteriālā iedega ģenētisko resursu kolekcijās nav konstatēta.

Pārbaudes visā Latvijas teritorijā apsekojumu programma ietvaros

Pārskata periodā 249 pārbaudes bakteriālās iedegas atklāšanai veiktas 233 komercdārzos. Pārbaūžu laikā noņemti 64 paraugi laboratoriskai testēšanai. Bakteriālā iedega netika konstatēta.

<i>Reģions</i>	<i>Pārbaužu skaits</i>	<i>Pārbaudīto vietu skaits</i>	<i>Noņemto paraugu skaits</i>	<i>E. amylovora pozitīvie paraugi</i>
Kurzeme	37	37	9	0
Latgale	90	87	20	0
Rīga	21	20	6	0
Vidzeme	60	51	15	0
Zemgale	41	38	14	0
Kopā:	249	233	64	0

Parkos, savvaļā augošiem saimniekaugiem veiktas 330 pārbaudes un noņemti 64 paraugi. Nevienā no paraugiem netika konstatēta bakteriālā iedega.

<i>Reģions</i>	<i>Pārbaužu skaits</i>	<i>Pārbaudīto vietu skaits</i>	<i>Noņemto paraugu skaits</i>	<i>Bakteriālās iedegas pozitīvie paraugi</i>
Kurzeme	85	85	7	0
Latgale	62	62	6	0
Rīga	38	38	7	0
Vidzeme	41	41	4	0
Zemgale	104	104	12	0
Kopā:	330	330	36	0

Pārbaudīts 121 piemājas un pamestais dārzs, noņemti 16 paraugi, bet bakteriālā iedega tajos netika konstatēta.

<i>Reģions</i>	<i>Pārbaužu skaits</i>	<i>Pārbaudīto vietu skaits</i>	<i>Noņemto paraugu skaits</i>	<i>Bakteriālās iedegas pozitīvie paraugi</i>
Kurzeme	15	15	4	0
Latgale	16	16	3	0
Rīga	15	15	3	0
Vidzeme	47	47	4	0
Zemgale	28	28	2	0
Kopā:	121	121	16	0

Pārbaudes 2013. un 2014.gada bakteriālās iedegas perēkļu uzraudzība

2015.gadā bija nepieciešams veikt 2013. un 2014.gada bakteriālās iedegas perēkļu uzraudzību 19 vietās. Kopā veiktas 37 pārbaudes un noņemti 19 paraugi laboratoriskai testēšanai. Divos paraugos, kas ņemti vienā saimniecībā, laboratoriski apstiprināta bakteriālā iedega. Pieņemts lēmums par fitosanitāro pasākumu piemērošanu saimniecībai.

<i>Reģions</i>	<i>Perēkļa gads</i>	<i>Pārbaužu skaits</i>	<i>Pārbaudīto vietu skaits</i>	<i>Noņemtie paraugi</i>	<i>Bakteriālās iedegas pozitīvie paraugi</i>
Kurzeme	2013	3	1	1	0
	2014	6	2	3	0
Rīga	2013	10	8	0	0
	2014	3	3	0	0
Zemgale	2013	6	2	1	0
	2014	9	3	3	2
Kopā:		37	19	8	2

Pārbaudes 2013. un 2014.gada bakteriālās iedegas perēkļu buferzonās

Nosakot inficēto saimniekaugu vietu par perēkli, nosaka trīs kilometru rādiusā buferzonu ap to. Kopumā, buferzonās veiktas 337 pārbaudes, kurās noņemti 12 paraugi, no kuriem divi paraugi bija pozitīvi Zemgales reģionā vienā saimniecībā. Pieņemts lēmums par fitosanitāro pasākumu piemērošanu saimniecībai.

<i>Reģions</i>	<i>Pārbaužu skaits</i>	<i>Pārbaudīto vietu skaits</i>	<i>Noņemtie paraugi</i>	<i>Bakteriālās iedegas pozitīvie paraugi</i>
Zemgale	86	86	4	2
Rīga	221	221	5	0
Kurzeme	30	30	3	0
Kopā:	337	337	12	2

Pārbaudes pēc personu pieteikuma

Pārskata periodā, ņemot vērā aktīvu iedzīvotāju informēšanas kampaņu par bakteriālo iedegu, saņemti daudz personu pieteikumu ar aizdomām par bakteriālo iedegu. Kopā veiktas 24 pārbaudes, noņemti 16 paraugi, bet bakteriālā iedega tajos netika konstatēta.

Pārbaudes tirdzniecības vietās

Tirdzniecības vietās pārbaudītas gan vietējā, gan no citām ES dalībvalstīm ievestā produkcija – ābeles, pīlādži, vilkābeles, bumbieres, pirakantas, korintes. Kopumā veiktas 38 pārbaudes 32 tirdzniecības vietās. Tika noņemts viens paraugs no ES ievestam materiālam (*Pyracantha M.Roem.*), šajā paraugā konstatēta bakteriālā iedega.

4.2.2. Pasākumi priežu koksnes nematodes *Bursaphelenchus xylophilus* ieviešanās novēršanai

Lai novērstu priežu koksnes nematodes ieviešanos Latvijā, VAAD jau kopš 2001.gada regulāri veic skujkoku pārbaudes mežaudzēs, pārbauda vietējās izcelsmes zāģmateriālus, kā arī no trešajām valstīm ievesto koksni un koksnes iepakojamo

materiālu (turpmāk – KIEM). Turpinājās no Portugāles un Spānijas ievestā KIEM pārbaudes un paraugu noņemšana. Grūtības sagādā brīvais tirgus starp dalībvalstīm, tādejādi liedzot iespēju pārbaudīt kravas uz dalībvalstu robežām. Jāatzīmē, ka pārbaudes varēja notikt pateicoties labajai sadarbībai ar Centrālās statistikas pārvaldi un uzņēmumiem, kas ievēd produkciju no attiecīgām valstīm.

2015.gadā pārbaudes apsekojumu programmas ietvaros, veiktas arī mežaudzēs, riska zonās, t.i. robežkontroles punktu tuvumā, teritorijās ap vietām, kur ievēd ES, t.sk., Latvijas prasībām neatbilstošo KIEM iznīcināšanai, teritorijās ap lielām vairumtirdzniecības bāzēm, Rīgas lidostu, ostām, teritorijās ap zāģētavām, kur ievēd Krievijas zāģbaļķus un tādējādi, kur vispirms būtu iespējams konstatēt priežu koksnes nematodi, cirmsmās.

	<i>Mežaudzes un cirmsas</i>	<i>Latvijas izcelsmes zāģmateriāli, KIEM ražošana</i>	<i>Trešo valstu izcelsmes zāģmateriāli</i>	<i>Portugāles un Spānijas izcelsmes KIEM</i>	<i>Riska zonas</i>	<i>Stād- audzē- tavas</i>
Pārbauzu skaits	153	247	3	24	42	27
Pārbaudīto vietu skaits	153	159	3	22	42	24
Noņemto paraugu skaits	334	110	3	24	87	1
Pārbaudītā platība, ha	620,3	-	-	-	154,2	-

Ņemtajos paraugos priežu koksnes nematode netika konstatēta.

4.2.3. Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu ģeogrāfiskās izplatības un statusu noteikšana Latvijas teritorijā „Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu apsekojumu programma 2015.gadam” ietvaros

Augiem kaitīgo organismu apsekojumu programma 2015.gadam tika piemērota visā Latvijas teritorijā, vizuāli pārbaudot Latvijas teritorijā augošo augiem kaitīgo organismu saimniekaugus, ņemot paraugus un testējot laboratoriski. Apsekojumi notika mežos, apstādījumos, parkos, privātajos dārzos, ražojošajos stādījumos un Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā un Nacionālajā Botāniskajā dārzā Salaspilī.

Apsekojumu programmas ietvaros tika veikti apsekojumi 28 kaitīgiem organismiem - 17 lapu koku, tai skaitā *Phytoptora ramorum*, bakteriālā iedega, divi skuju koku, tai skaitā priežu koksnes nematode, seši kartupeļiem, divi tomātiem un viens vīnogām kaitīgais organisms.

Veicot apsekojumus 2015.gadā kopumā veiktas 1056 vizuālas pārbaudes, pārbaudot 2573.85 ha un noņemti 2029 paraugi. Testējot laboratoriski, 12 paraugos konstatēti augiem kaitīgie organismi – vienā paraugā *Pseudomonas syringae* pv. *aesculi*, vienā paraugā - *Aproceros leucopoda*, sešos paraugos kartupeļu gaišās gredzenpuves (*Clavibacter michiganensis* pv. *sepedonicus*) un četros paraugos zeltītās kartupeļu cistu nematodes (*Globodera rostochiensis*).

4.2.4. Valsts fitosanitārā stāvokļa uzraudzība

Aizsargājamās zonas statusa uzturēšanai un saglabāšanai veiktās pārbaudes bālās kartupeļu cistu nematode *Globodera pallida* konstatēšanai

Latvija ieguvusi aizsargājamās zonas statusu bālajai kartupeļu cistu nematodei *Globodera pallida* (turpmāk - *Globodera pallida*), tas nozīmē, ka katru gadu tiek veiktas mērķtiecīgas pārbaudes, lai atklātu šo augu karantīnas organismu.

Vienlaikus ar pārbaudēm *Globodera pallida* noteikšanai tiek veiktas pārbaudes zeltītās kartupeļu cistu nematodes *Globodera rostochiensis* (turpmāk - *Globodera rostochiensis*) konstatēšanai.

Pārbaudes veiktas un paraugi noņemti sēklas un pārtikas kartupeļu audzēšanas saimniecībās, kā arī stādaudzētavās. Pavisam 2015.gadā noņemti 1137 paraugi, kas ir par 118 paraugiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Kopā inspektori pārbaudīja 101 saimniecību, ar kopplatību 1081,60 ha.

Kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās augsnes paraugi noņemti gan no sēklas kartupeļu audzēšanas laukiem, gan no pārtikas kartupeļu audzēšanas laukiem. 2015.gadā pārbaudīta kartupeļu audzēšanas platība 26 kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās, noņemot 908 augsnes paraugu no 879,42 ha uzsāktais lielas platības.

2015.gadā 60 pārtikas kartupeļu audzēšanas saimniecībās VAAD pārbaudīja kartupeļu audzēšanas laukus 188,33 ha platībā, noņemot 195 augsnes paraugus un vienu augsnes saslauku paraugu no kartupeļu glabāšanas vietām. Apsekojuma programmas ietvaros no 188,33ha pārbaudīti 151,78 ha un no šīs platības noņemti 164 augsnes paraugi.

Kartupeļu cistu nematožu atklāšanai pārbaudes veiktas arī stādaudzētavās. 2015.gadā stādaudzētavās noņēma 33 paraugus no 16,85 ha lielas platības. Kopā pārbaudītas 15 stādaudzētavas.

Eksportam paredzētajās kravās – kūdrā, mulčā, kā arī augu produktos, kuri satur augsni arī ņem paraugus *Globodera pallida* testēšanai. 2015.gadā noņemti 105 šādi paraugi, kartupeļu cistu nematodes tajos netika konstatētas.

Bālā kartupeļu cistu nematode *Globodera pallida* nevienā gadījumā netika konstatēta.

No pārbaudītājām 101 saimniecībām, *Globodera rostochiensis* konstatēta divās stādaudzētavās laukos 4,20 ha platībā, trīs sēklaudzēšanas saimniecības laukos 25,16 ha platībā, kur 2015.gadā plānoja audzēt sēklas kartupeļus un astoņās pārtikas kartupeļu audzēšanas saimniecībās 68,14 ha platībā.

Augu karantīnas organismu un sevišķi bīstamo kaitīgo organismu uzraudzība

Pārbaudes vispārējā fitosanitārā stāvokļa noteikšanai veiktas visā Latvijas teritorijā kaitīgo organismu saimniekaugu augšanas vietās, ieskaitot gan stādāmā un pavairojamā materiāla audzēšanas vietas, gan ražojošajos stādījumos, gan saimniekaugu tirdzniecības vietas.

Globodera rostochiensis

Veģetācijas periodā 70 saimniecībās 334,91 ha platībā veiktas pārbaudes, kurās iepriekšējos gados konstatēta *Globodera rostochiensis*, lai pārbaudītu, vai tiek ievēroti noteiktie fitosanitārie pasākumi.

Pārbažu rezultātā turpmāka fitosanitāro pasākumu piemērošana atcelta astoņiem laukiem septiņās saimniecībās 7,03 ha liela platībā.

Kartupeļu vēzis Synchytrium endobioticum

2015.gadā veiktas pārbaudes un ņemti paraugi perēkļos, kā rezultātā atcelti fitosanitārie pasākumi pēdējiem četriem perēkļiem, kuri tika atklāti 1976., 1982., 1985. un 1983.gadā un visus šos gadus piemēroti fitosanitārie pasākumi.

Kartupeļu bumbuļu nematode Ditylenchus destructor

Kartupeļos izplatīta ir arī kartupeļu bumbuļu nematode *Ditylenchus destructor*, kas ir augu karantīnas organisms stādīšanai paredzētiem kartupeļu bumbuļiem. Kartupeļu bumbuļu nematodes atklāšanai pārbaudīti visi kartupeļu bumbuļu paraugi, kas ņemti kartupeļu gaišās un tumšās gredzenpuves noteikšanai.

Katru gadu ar kartupeļu bumbuļu nematodi inficētu saimniecību skaits pieaug. Salīdzinājumā ar 2012.gadu, kad kartupeļu ražā *Ditylenchus destructor* konstatēta tikai vienā saimniecībā, 2015.gadā situācija mainījies uz sliktu pusi, jo 34 saimniecībās atklāta šī nematode. Kopā ir inficēti 98,22 ha.

Pārbaudes augu karantīnas organismu un sevišķi bīstamo kaitīgo organismu klātbūtnes noteikšanai

VAAD, pamatojoties uz ES lēmumiem, katru gadu veic pārbaudes ES aktuāliem augu karantīnas vai citiem sevišķi bīstamiem kaitīgiem organismiem, kuri rada nopietnus ekonomiskos zaudējumus, lai savlaicīgi atklātu tos, noteiktu to izplatību Latvijā un novērstu tālāku to izplatīšanos un ieviešanos.

Pepino mozaīkas vīruss

Pārskata periodā 36 pārbaudes veiktas stādu audzētavās, kur noņemti 18 paraugi. 100 pārbaudes veiktas 51 ražojošo stādījumu vietā, kur noņemti divi paraugi. Tomātu sēklām veiktas deviņas pārbaudes, un kopā noņemti deviņi paraugi. Visos noņemtajos paraugos Pepino mozaīkas vīruss netika konstatēts.

Phytophthora ramorum

2015.gadā veiktas 138 pārbaudes, noņemti – 14 paraugi *Phytophthora ramorum* izplatīšanas noteikšanai stādaudzētavās un tirdzniecības vietās gan vietējais izcelsmes, gan ES izcelsmes materiālam.

Apsekojumu programmas ietvaros veiktas vizuālās pārbaudes parkos, kā arī lapegļu mežos.

Kivi mizas vēzis *Pseudomonas syringae* pv. *actinidae*

Latvijā no šīs slimības saimniekaugiem aug tikai aktinīdijas (asās aktinīdijas *Actinidia arguta*, parastās aktinīdijas *Actinidia kolomikta*), kas salīdzinoši nav pārāk plaši izplatītas teritorijā un tiek audzētas tikai dekoratīviem nolūkiem.

VAAD inspektori, laika periodā no aprīļa līdz septembrim, veica pārbaudes septiņās stādaudzētavās, kur pārbaudīja vietējās izcelsmes stādāmo materiālu - aktinīdijas (asās aktinīdijas *Actinidia arguta*, parastās aktinīdijas *Actinidia kolomikta*) un vienā dārzkopības centrā, kur pārbaudīja ES izcelsmes stādāmo materiālu - aktinīdijas. Noņemts viens paraugs laboratoriskai testēšanai. Kivi mizas vēzis netika konstatēts.

Citrusu ūsainis *Anoplophora chinensis* un Āzijas ūsainis *Anoplophora glabripennis*

Citrusu ūsainis *Anoplophora chinensis* un Āzijas ūsainis *Anoplophora glabripennis* ir lapu koku kaitēkļi, kas apdraud izplatītākās lapu koku sugas – bērzus, alkšņus, kļavas, apses, vītulus un citas sugas.

Pārbaudes parkos, apstādījumos, piemājas dārzos un komercdārzos, mežaudzēs veiktas apsekojumu programmas ietvaros. Papildus tām *Anoplophora chinensis* klātbūtnes noteikšanai veiktas šādas pārbaudes:

- 27 dekoratīvo koku un meža kultūru stādaudzētavās;
- 14 tirdzniecības vietās.

Savukārt *Anoplophora glabripennis* noteikšanai papildus veiktas šādas pārbaudes:

- 27 pārbaudes dekoratīvo koku un meža kultūru stādaudzētavās;
- 21 pārbaude tirdzniecības vietās.

Kaitēkļu konstatēšanai stādaudzētavās un tirdzniecības vietās noņemti divi paraugi, kuri nosūtīti testēšanai uz laboratoriju, kaitēklis netika konstatēts.

Pārbaudes stādāmajam un pavairojamam materiālam

Lai nepieļautu augu karantīnas organismu izplatīšanos, VAAD veic mērķtiecīgas pārbaudes augu karantīnas organismu atklāšanai (fitosanitārās pārbaudes). Papildus VAAD veic atbilstības pārbaudes, vai izaudzētais materiāls ir kvalitatīvs, t.i. vai tam nav kaitīgie organismi, kas ietekmē stādu kvalitāti un vai tas ir labi attīstīts.

2015.gadā veiktas 869 stādāmā un pavairojamā materiāla pārbaudes 258 dažādās saimniecībās 445 ha platībā, noņemti 908 paraugi augu karantīnas un īpaši bīstamo organismu atklāšanai. Stādaudzētavās augu karantīnas un īpaši bīstamie organismi netika atklāti.

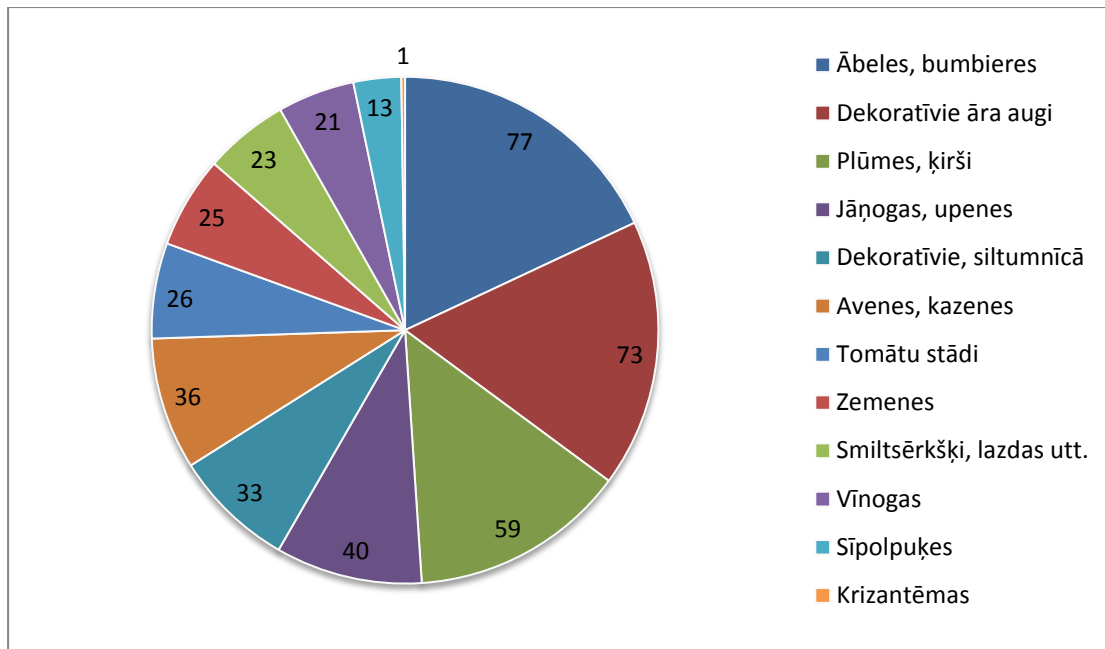
Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2015.gadā stādaudzētavu skaits nav būtiski mainījies. Pārbaudītas 75 ābeļu un bumbieru stādaudzētavas, kur veiktas 164 pārbaudes 76.14 ha platībā, noņemti 289 paraugi, t.sk. bakteriālās iedegas latentās formas atklāšanai stādiem, ābeļu proliferācijas citoplazmas jeb vējslotu un bumbieres lapu ritināšanās fitoplazmas atklāšanai mātesaugiem u.c. paraugi.

55 stādaudzētavās, kur tiek audzētas *Prunus* ģints (plūmju, ķiršu, persiku, aprikožu) augi, audzēšanas vietās veiktas 120 pārbaudes, noņemti 64 paraugi. Paraugi noņemti galvenokārt plūmju virālo baku *Plum pox potyvirus* noteikšanai. Latvijas stādaudzētavās šis organisms netika konstatēts.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, āra dekoratīvo koku un krūmu stādaudzētavu skaits samazinājās par piecām., bet platība palielinājās par 120%. Šajās stādaudzētavās stādiem noņemti 189 paraugi, no tiem klintenēm, vilkābelēm, pīlādžiem – 149 paraugi bakteriālās iedegas latentās formas atklāšanai. Noņemti paraugi ar vizuālajām pazīmēm: priedēm – seši, skujbires *Mycosphaerella spp.* atklāšanai, rododendriem un ceriņiem – pieci, *Phytophthora ramorum* atklāšanai, plūmēm, tūbainajam ķirsim un mandelēm – 13 paraugi plūmju virālās bakas atklāšanai, papildus dažādiem augiem noņemti 16 paraugi kaitīgo organismu, kas ietekmē stādāmā materiāla kvalitāti, atklāšanai.

Pārbaudītas 32 siltumnīcas 5.2 ha platībā, kur aug šādas fitosanitārajai kontrolei pakļautas augu sugas: verbēnas, balzamīnes, rozes, puansetijas, pelargonijas, krizantēmas, begonijas, asteres u.c.

Kaut gan smiltsērķšķu audzēšanas saimniecību skaits nav būtiski palielinājies, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, audzēšanas platība ir palielinājusies par 83% un sasniedza 117 hektārus.

4.7.attēls: Pārbaudīto stādaudzētavu skaits pa augu grupām

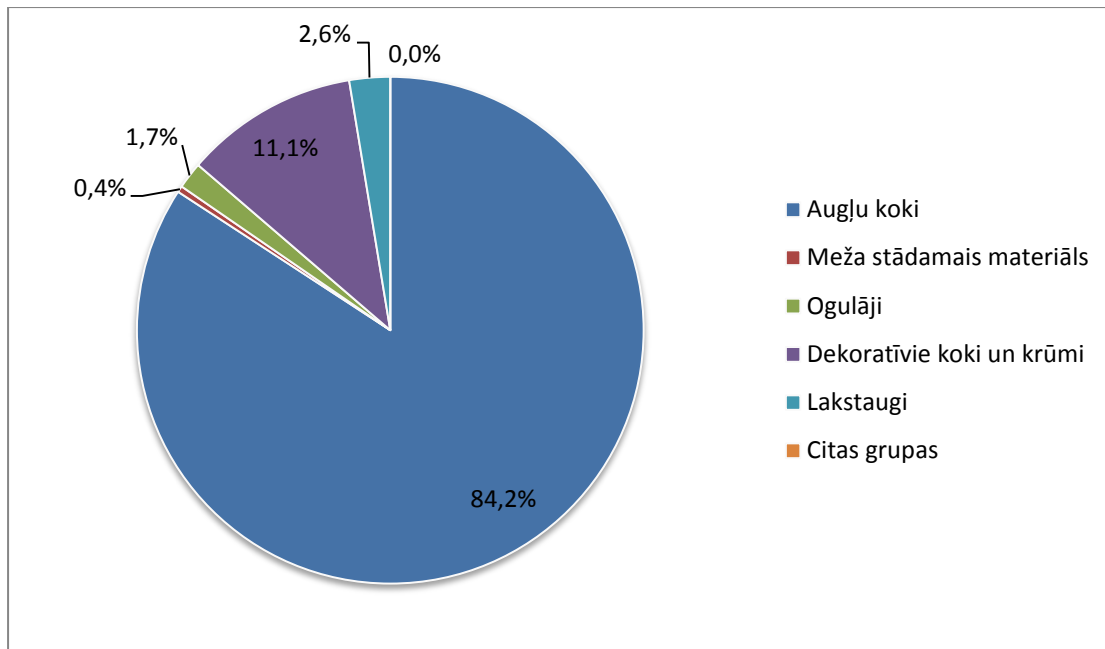
VAAD veic arī meža reproduktīvā materiāla pārbaudes fitosanitārā stāvokļa novērtēšanai. 2015. gadā veiktas pārbaudes 17 stādaudzētavās 35 ha platībā un pieņemts lēmums atļaut pievienot augu pases 1.4 miljardiem egļu, priežu, apšu, bērzu, kļavu, lapegļu, ozolu un melnalkšņu stādu. *Lophodermium seditiosum* izraisītāja un skujkoku dzinuma vēža *Gremmeniella abietina* izraisītāja noteikšanai pārbaudes VAAD veic rudenī un pavasarī. 2015.gadā kopumā veiktas 56 pārbaudes 34 ha platībā, ir noņemti 56 paraugi, izdots VAAD atzinums par parastās priedes stādāmā materiāla atbilstību sertificēšanas prasībām 105.3 miljonu stādiem.

Augu pases un etiķetes

Augu pases un etiķetes ir dokumenti, ko pievieno pavairojamam materiālam to tirgojot kā apliecinājumu, ka stādaudzētavā ir veiktas visas obligātās pārbaudes, nav konstatēti augu karantīnas organismi un gan audzēšanas vieta, gan materiāls atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem kvalitātes kritērijiem.

Augu pases un etiķetes var sagatavot VAAD vai paši audzētāji, kuriem VAAD devis šādu atļauju. 2015.gadā atļauja netika izsniegta.

4.8.attēls: Sagatavotās augu pases un etiķetes 2015.gadā

2015.gadā VAAD Augu karantīnas departaments kopā izsniedza 24 905 augu pases un etiķetes (tajā skaitā arī aizvietotājpasses), salīdzinoši ar 2014.gadu un 2013.gadu skaits ir pieaudzis. Galvenokārt augu pases tiek izsniegtas stādāmajam materiālam – augļu kokiem, dekoratīvajiem kokiem un krūmiem, meža stādāmajam materiālam, ogulājiem un lakstaugiem, taču pavisam neliels skaits augu pasu tika izsniegtas priežu mizas mulčai.

VAAD sagatavotās augu pases un etiķetes laikā posmā no 2011.-2015.gadam:

Augu grupa	Izsniegto augu pasu vai etiķešu skaits				
	2011.g.	2012.g.	2013.g.	2014.g.	2015.g.
Augļu koki	28 725	28 086	15 026	16 237	20 962
Dekoratīvie koki un krūmi	13 289	2 574	2 376	2 840	2 762
Ogulāji	439	164	354	967	430
Meža stādāmais materiāls	369	230	162	294	95
Lakstaugi	457	525	611	652	654
Sīpoli, bumbuļsīpoli, gumi, sakneņi	200	-	130	400	-
Sēklas kartupeļi	-	12	-	-	-
Sēklas	-	-	2	-	-
Citas grupas (miza, mulča)	-	1	-	3	2

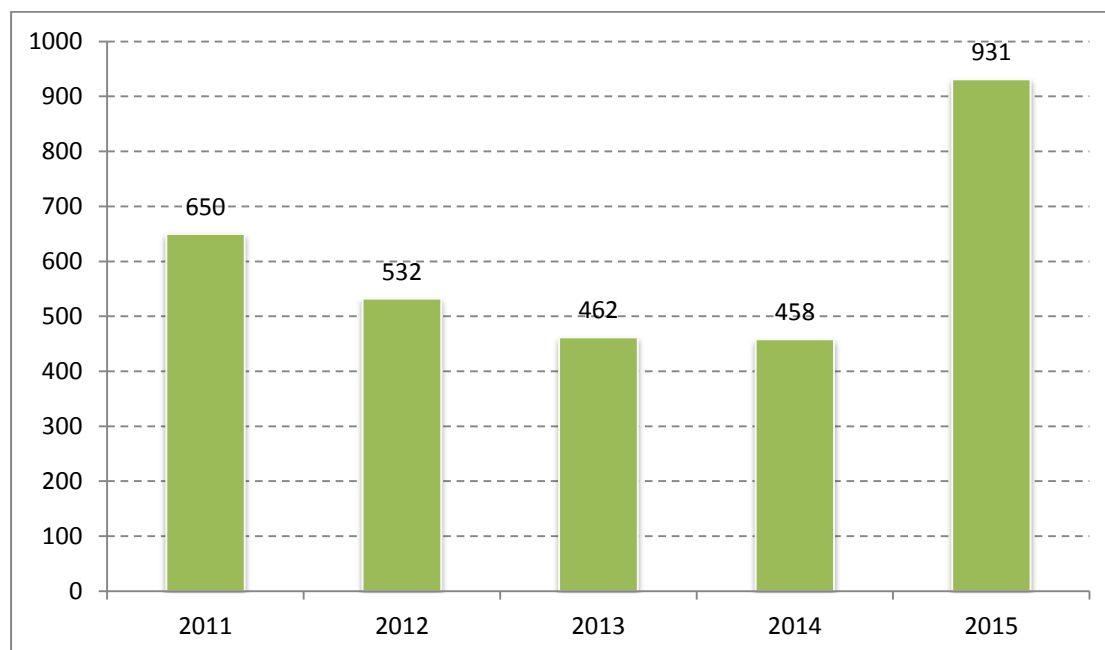
Latvāņu izplatības ierobežošana

2015.gadā papildus uzmērītas nedaudz invazīvās sugas Sosnovska latvāņa invadētās vai iepriekš VAAD nezināmās teritorijas, bet monitorings ar atkārtotu uzmērīšanu netiek veikts.

Importa kravu kontrole

No trešajām valstīm ievestās produkcijas pārbaudi robežkontroles punktos veic Pārtikas un veterinārā dienesta (turpmāk - PVD) Robežkontroles departamenta Robežkontroles punkti. Ja ievēšanas punktā nav iespējams veikt augu un augu produktu pārbaudi un kravām ir zems fitosanitārais risks, importēto kravu kontroli veic VAAD kravu saņemšanas vai glabāšanas vietās.

Kopumā par trešajām valstīm 2015.gadā tika sagatavota 931 notifikācija par 25 valstīm.

4.9.attēls: Sagatavoto notifikāciju skaits salīdzinoši piecu gadu griezumā

2015.gadā visvairāk notifikācijas sagatavotas par Krievijas Federāciju, Turciju, Baltkrieviju, Pakistānu un Ukrainu. Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2015.gadā, vislielākais pārkāpumu skaits bijis tieši par neatbilstošu koksnes iepakojamo materiālu.

Konstatēto pārkāpumu skaits augu un augu valsts produktu kravās

<i>Eksportētājvalsts</i>	<i>Koksnes iepakojamais materiāls</i>	<i>Zāģmateriāli</i>	<i>Kartupeļi</i>	<i>Kopā</i>
Albānija	3			3
Argentīna	1			1
Armēnija	1			1
ASV	7			7
Baltkrievija	18			18
Ēģipte	1			1
Gruzija	1			1
Honkonga	1			1

Indija	6			6
Izraēla	2			2
Jaunzēlande	1			1
Kanāda	1			1
Kazahstāna	4			4
Korejas Republika	1			1
Krievijas Federācija	779	8	1	788
Ķīna	7			7
Maķedonija	1			1
Malaizija	2			2
Moldovas Republika	3			3
Norvēģija	4			4
Pakistāna	13			13
Serbija	3			3
Taivāna	2			2
Turcija	51			51
Ukraina	9			9
Kopā	922	8	1	931

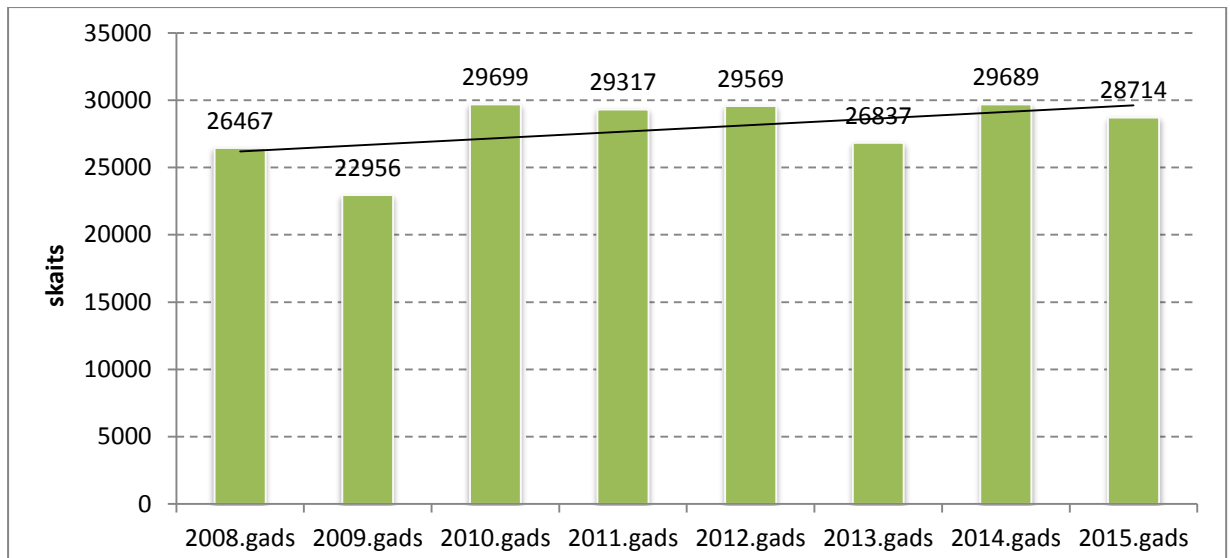
Trijos gadījumos konstatētas koksnes iepakojamā materiālā nekarantīnas nematodes, divos gadījumos konstatēta *Bursaphelenchus mucronatus* Ukrainas izcelsmes koksnes iepakojamā materiālā, vienā gadījumā konstatēta *Aphelenchoides spp.* Ķīnas izcelsmes koksnes iepakojamā materiālā.

Veikto pārbaūžu skaits

Lai nodrošinātu zāģmateriālu un mulčas tirdzniecību uz ES aizsargājamajām zonām Lielbritānijā, Īrijā, Grieķijā, VAAD veic pārbaudes, lai noteiktu to atbilstību fitosanitārajām prasībām. 2015.gadā veiktas 18 skujkoku zāģmateriālu un mulčas pārbaudes, un pārbaudītais apjoms ir 1600 m³ mizu mulčas, 7120 m³ skujkoku koksnes.

4.2.5. Eksporta kravu kontrole un fitosanitāro sertifikātu izsniegšana

2015.gadā veiktas 6444 pārbaudes, lai pārbaudītu nosūtamo kravu atbilstību importētājvalsts fitosanitārajām prasībām, un izsniegti 28714 fitosanitārie sertifikāti. No izsniegtajiem fitosanitārajiem sertifikātiem 24950 ir izsniegti eskortam un 3764–reeksportam.

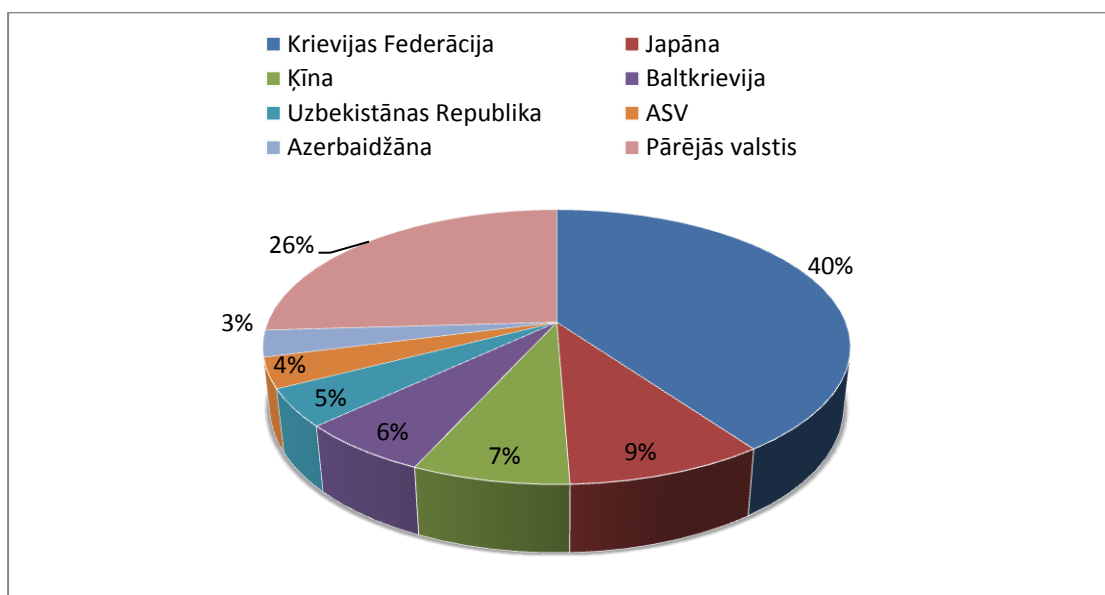

4.10. attēls: Izsniegto fitosanitāro sertifikātu skaits 2008.-2015.gadam

Salīdzinot ar 2014.gadu, izsniegto fitosanitāro sertifikātu skaits ir samazinājies par 3,3%. Tomēr kopumā laika posmā 2008.-2015.gadam vērojams izsniegto fitosanitāro sertifikātu skaita pieaugums.

Sakarā ar Krievijas Federācijas izvirzītajiem noteikumiem attiecībā uz kravu importu – lai precēm, kuru izcelsme nav ES dalībvalstīs, būtu pievienoti reeksporta sertifikāti no Latvijas un oriģinālie eksporta fitosanitārie sertifikāti no izcelsmes valsts – salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2015.gadā izsniegto reeksporta sertifikātu skaits palielinājās par 38,22%

2015.gadā augu un augu produktu kravām fitosanitārie sertifikāti izsniegti uz 119 valstīm, kas ir par astoņām valstīm mazāk nekā 2014.gadā. Fitosanitārie sertifikāti tika izsniegti piecām jaunām eksportētājvalstīm – Trinidādas un Tobāgo Republika, Malāvija, Maldīvija, Gabona, Mali.

4.11.attēls: Trešās valstis, uz kurām izsniegti fitosanitārie sertifikāti augu produkcijas eksportam (%)

2015.gadā vislielākais izsniegto fitosanitāro sertifikātu īpatsvars ir eksportētajai produkcijai uz Krievijas Federāciju. Uz Krievijas Federāciju izsniegti 40% (11192) fitosanitārie sertifikāti no kopējā izsniegto fitosanitāro sertifikātu skaita. Samēra liels fitosanitāro sertifikātu īpatsvars izsniegts arī Japānai – 9% (2583), Ķīnai – 7% (2044) un Baltkrievijai – 6% (1740).

Fitosanitāro sertifikātu skaits tikai atsevišķos gadījumos raksturo nosūtīto fitosanitārajai kontrolei pakļauto kravu apjomu un veikto pārbažu daudzumu, jo fitosanitāros sertifikātus izsniedz dažāda lieluma kravām.

Liels skaits fitosanitāro sertifikātu izsniegts griezto ziedu un stādāmā materiāla eksportam, jo šajos gadījumos fitosanitāro sertifikātu izsniedz katrai kravai, parasti – kravas automašīnai. 2015.gadā veiktas 3442 griezto ziedu un 1507 stādāmo materiālu pārbaudes pirms izvešanas. Grieztie ziedi 2015.gadā eksportēti tikai uz Krieviju, stādāmie materiāli (tai skaitā puķu sīpoli) – galvenokārt uz Krieviju, bet nedaudz arī uz Baltkrieviju, Gruziju, Kazahstānu, Uzbekistānu, kā arī nenozīmīgos daudzumos (kolekcionāru puķu sīpolu apmaiņai) – uz Japānu, Kanādu, Kirgizstānu, Turciju.

Apjoma ziņā vislielākā produktu grupa, kam veiktas fitosanitārās pārbaudes, ir graudi un graudu produkti (milti, pārslas). Kopā 2015. gadā fitosanitārie sertifikāti izsniegti 2 179 057 tonnām, pamātā Latvijas, Lietuvas un Krievijas izcelsmes graudu un graudu produktu nosūtīšanai uz 65 valstīm. Valstis, uz kurām nosūtīti lielākie šīs produkcijas apjomi ir Alžīrija, Saūda Arābija, Lībija, Apvienotie Arābu Emirāti un Kenija. Uz katru no šīm valstīm no Latvijas nosūtītas vairāk nekā 100 000 tonnas graudu.

Otra pēc apjoma lielākā eksportēto augu produktu grupa – sojas (un atsevišķos gadījumos citu eļļas augu) spraukumi. Tas ir produkts, kas paliek pāri, kad no sēklām tiek izspiesta eļļa. Sojas spraukumus plaši izmanto lopbarībai. Kopumā 2015.gadā fitosanitārie sertifikāti izsniegti 525 396 tonnām spraukumu. Visvairāk šīs produkcijas nosūtīts uz Krieviju (326 143 t), kā arī uz Baltkrieviju (79 829 t), Azerbaidžānu (43 091 t) un Uzbekistānu (35 300 t). Mazāki spraukumu daudzumi izvesti uz Tadžikistānu, Ganu, ASV, Kirgizstānu un Kanādu.

Nozīmīgu vietu fitosanitārajai kontrolei pakļauto produktu eksportā ieņem koksne. No Latvijas uz trešajām valstīm tiek eksportēta Latvijas, Igaunijas, Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes koksne. Galvenās eksportētās koku sugas – bērzs, egle, priede. 2015.gadā izsniegti fitosanitārie sertifikāti 359 067 kubikmetriem apaļkoku un 995 120 kubikmetriem zāģmateriālu. Viens uzņēmums uzsācis šķeldas eksportu uz Turciju lielos apjomos (kuģu tilpnēs), tādēļ 2015.gadā eksportēts par 156111 tonnām vairāk šķeldas nekā 2014.gadā.

Ļoti nozīmīgs augu produkts, kas tiek eksportēts no Latvijas, ir kūdra.

4.2.6. VAAD Nacionālajā fitosanitārajā laboratorijā testētie paraugi

2015. gadā laboratorijā reģistrēti 6045 paraugi, tas ir par 1153 paraugiem vairāk nekā 2014. gadā. 112 paraugos konstatēti augu karantīnas organismi. 92,69 % paraugu ir noņēmuši VAAD inspektori.

PVD RD iesūtītie paraugi sastāda 50,6 % no importa paraugu skaita. Izrakstītas 4548 Identifikācijas kartiņas (par 541 vairāk nekā 2014. g.) un izsniegti 4593 Testēšanas pārskati (par 831 vairāk nekā 2014. gadā).

2015. gadā laboratorijā testēto paraugu skaits

Kopā iesūtītie paraugi	Imports	ES	PVD RD	Privātpersonas un firmu pārstāvji	Prognožu speciālisti	Valsts fitosanitārā stāvokļa noteikšanai
6045	72	309	74	368	101	5121

2015. gadā konstatētie karantīnas un augiem sevišķi bīstamie organismi

Nr.p.k.	Organisma nosaukums	Paraugu skaits
1.	<i>Globodera rostochiensis</i>	10
2.	<i>Clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus</i>	1
3.	<i>Clavibacter michiganensis ssp. michiganensis</i>	2
4.	<i>Erwinia amylovora</i>	4 (LV) 1 (NL)
5.	<i>Ditylenchus destructor</i>	41
6.	<i>Puccinia horiana</i>	1
7.	<i>Chalara fraxinea</i>	18
Kopā		78
2015. gadā konstatētie organismi apsekojuma programmas ietvaros		
1.	<i>Aproceros leucopoda</i>	1
2.	<i>Pseudomonas syringae pv. aesculi</i>	1
3.	<i>Globodera rostochiensis</i>	4
4.	<i>Clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus</i>	6
Kopā		12

Starplaboratoriju salīdzinošās testēšanas notikusi šādās jomās:

Bakterioloģijā:

- Starplaboratoriju salīdzinošā testēšana *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* noteikšana tomātu sēklās (ILC “ Detection of *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* in tomato seeds).
- Organizētājs - Plant Health Laboratory (ANSES) kopā ar GEVES, Francija.

Molekulārajā bioloģijā:

- “Detection of *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* in tomato seeds”, ANSES, Francija.
- “Molecular detection of *Ralstonia solanacearum* and *Erwinia amylovora*”, National Institute of Biology, Slovēnija.
- “Detection of *Phytophthora ramorum* by PCR”, ANSES, Francija.
- Detection of cysts without vulval cone (*Globodera* type) and identification of *Globodera pallida* and *Globodera rostochiensis*”, ANSES, Francija

Nematoloģijā:

- Detection of cysts without vulval cone (*Globodera* type) and identification of *Globodera pallida* and *Globodera rostochiensis*”, ANSES, Francija

Entomoloģijā:

- Nosakāmie organismi: *Liriomyza huidobrensis*, *Liriomyza bryoniae*, Norwegian Institute of Bioeconomy Research (NIBIO)

Mikoloģijā:

- *Phytophthora alni* – paraugs nosūtīts uz Francijas ANSES, mikoloģijas references laboratoriju,
- *Pseudomonas syringae* pv. *aesculi* - nosūtīts uz Vācijas Institute for Plant Protection

4.2.7. Augu karantīnas prasību ievērošanas pārbaudes

Kopā 2015.gadā veiktas 218 pārbaudes, no tām 106 personas ir pārbaudītas tirgos un gadatirgos, 59 pārbaudes veiktas 21 dārzkopības centros un veikalos.

Kopumā pārbaudītas 52 personas, kas izplata kartupeļus, piecos gadījumos izteikts mutvārdu aizrādījums, jo konstatēts, ka persona, kas audzē vai tirgo kartupeļus, nav iekļauta Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu apritē iesaistīto personu reģistrā, līdz ar to realizē kartupeļus, nenorādot reģistrācijas numuru uz to kartupeļu iepakojuma vai pavaddokumentos.

Pārbaudot augu pasēs, 2015.gadā ierosinātas trīs administratīvā pārkāpuma lietas un uzlikts naudas sods par to, ka tirdzniecības vietā tirgoti augļu koku stādi bez augu pasēm un ar nederīgām augu pasēm; tirdzniecības vietā izplatīti augu karantīnas organisma bakteriālās iedegas saimniekaugi no Nīderlandes bez atbilstošām augu pasēm (nav norādes par to, vai saimniekaugi iegūti aizsargzonā uz bakteriālo iedegu. Vienā tirdzniecības centrā konstatēts, ka tiek izplatīti stādi bez atbilstošām augu pasēm, nepilnība novērsta, izteikts mutvārdu aizrādījums.

VAAD turpināja Koksnes iepakojamā materiāla marķētāju reģistrā iekļauto uzņēmumu uzraudzību. 2015.gadā VAAD veica 173 pārbaudes 86 Koksnes iepakojamā materiāla marķētāju reģistrā reģistrētos uzņēmumos. Šajos uzņēmumos noņemti 47 paraugi priežu koksnes nematodes noteikšanai.

Ņemot vērā, ka vēl joprojām aktuāla problēma ar Starptautiskajā tirdzniecībā izmantotā koksnes iepakojamā materiāla reglamentācijā (ISPM Nr.15) noteiktā marķējuma viltošanu, 2015.gadā veiktas pārbaudes tādiem koksnes iepakojamā materiāla ražotājiem, kuri nav reģistrēti Koksnes iepakojamā materiāla marķētāju reģistrā. Veiktas 18 šādas pārbaudes 18 uzņēmumos, noņemts viens paraugs. Vienā uzņēmumā konstatēti pārkāpumi, kuri tika novērsti. Pagājušā gadā uzsākta pārbažu veikšana arī noliktavās un fabrikās, kurās ir liels daudzums koksnes iepakojamā materiāla (piemēram, paletes) un līdz ar to pastāv risks, ka tur var būt neatbilstošs koksnes iepakojamais materiāls. Veiktas 14 pārbaudes 12 vietās.

Par normatīvajiem aktiem piemērotās sankcijas, administratīvo pārkāpumu lietās uzliktie naudas sodi

2015.gadā par augu karantīnas noteikumu pārkāpumiem 12 personām ierosinātas administratīvo pārkāpumu lietas. 2015.gadā uzlikto sodu apmērs ir 2625 eiro.

4.3. Agroķīmijas joma

4.3.1. Mēslošanas līdzekļu aprites uzraudzība

Pārskata gadā pieņemti un stājās spēkā jauni Ministru kabineta 2015.gada 1.septembra noteikumi Nr.506 „Mēslošanas līdzekļu un substrātu identifikācijas, kvalitātes atbilstības novērtēšanas un tirdzniecības noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr.506), saskaņā ar kuriem VAAD funkcijas mēslošanas līdzekļu (turpmāk – ML) jomā tika paplašinātas ar substrātu (turpmāk – SB) aprites uzraudzību.

Sniegtie pakalpojumi

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem personām, kas ražo, ievieš vai iepakoj ML un SB (izņemot ML kas tiek ražoti un marķēti saskaņā ar regulu nr.2003/2003, kā arī ML un SB, kas ir atzīti kādā no Eiropas Ekonomiskās zonas valstīm), tie ir jāreģistrē KUVIS Mēslošanas līdzekļu un substrātu valsts reģistrā vai jāsaņem attiecīga atļauja to ieviešanai un/vai tirdzniecībai.

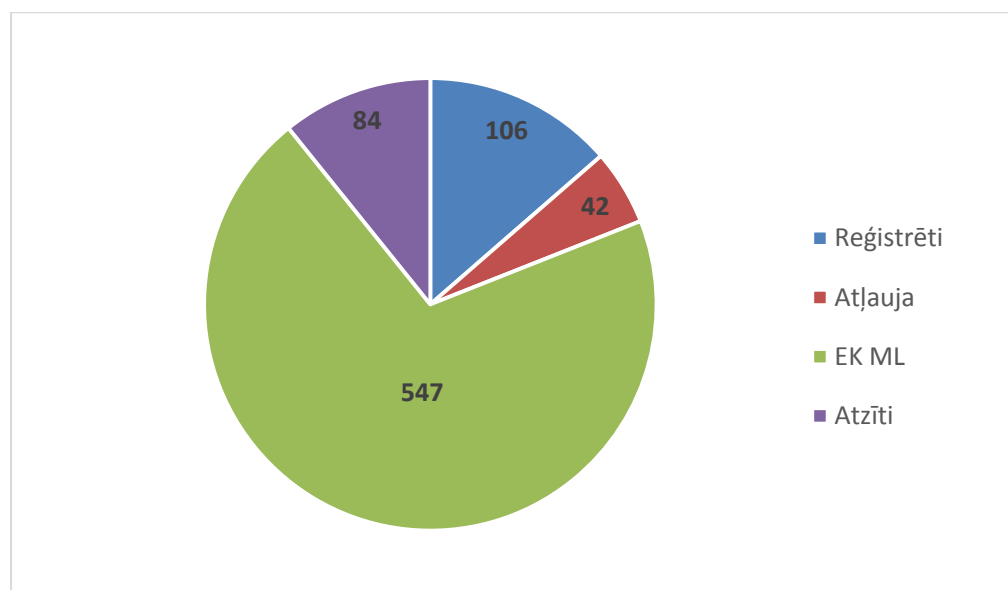
Mēslošanas līdzekļu reģistrācija un atļauju izsniegšana 2015.gadā:

<i>Darbības rezultatīvie rādītāji</i>	<i>Plāns, skaits</i>	<i>Izpilde,</i>	
		<i>skaits</i>	<i>%</i>
Mēslošanas līdzekļu reģistrācija (apliecību skaits)	60	106	173
Atļaujas mēslošanas līdzekļu ieviešanai un tirdzniecībai (atļauju skaits)	20	42	210
Kopā:	80	148	185

2015.gadā reģistrēti 106 ML (173% no plānotā) un izsniegtas 42 atļaujas (210% no plānotā) jeb kopā – 185% no plānotā. Salīdzinājumā 2014.gadā tika reģistrēti 79 ML un izsniegtas 25 atļaujas, kas bija 130% no plānotā. Šāds reģistrēto ML un izsniegto atļauju skaita palielinājums saistīts ar to, ka ražotāji ar katru gadu paplašina mēslošanas līdzekļu sortimentu, piemēram, pārskata gadā reģistrācijai pieteikti ML aerosola formā, kā arī ML, kuros augu barības elementi bija nano daļiņu veidā utt.

ML, kas atbilst regulas Nr.2003/2003 prasībām un ko ražotājs marķē kā „EK mēslošanas līdzeklis” nav jāreģistrē, bet saskaņā ar MK 2009.gada 27.janvāra noteikumiem Nr.76 „Aprites uzraudzības un kontroles kārtība mēslošanas līdzekļiem ar marķējumu “EK mēslošanas līdzeklis”” jāiekļauj KUVIS uzskaitē. Pārskata gadā uzskaitē tika pieteikti 547 EK ML.

Arī ML un SB, kuri atbilstoši normatīvajiem aktiem par ML un SB ražoti vai laisti brīvā apgrozībā kādā no ES dalībvalstīm vai Turcijā vai kuri atbilstoši normatīvajiem aktiem par ML un SB ražoti kādā no Eiropas Ekonomikas zonas valstīm nav jāreģistrē, bet pēc personas iesnieguma un tam pievienoto dokumentu saņemšanas jāiekļauj KUVIS paziņoto ML un SB sarakstā. 2016.gadā sarakstā iekļauti 84 ML.

4.12.attēls: 2015.gadā KUVIS iekļautie ML pēc statusa, skaits

No KUVIS iekļautajiem ML lielāko īpatsvaru veido ML ar EK marķējumu, nākamo grupu veido reģistrētie ML un nedaudz mazāk – citās ES valstīs atzītie ML.

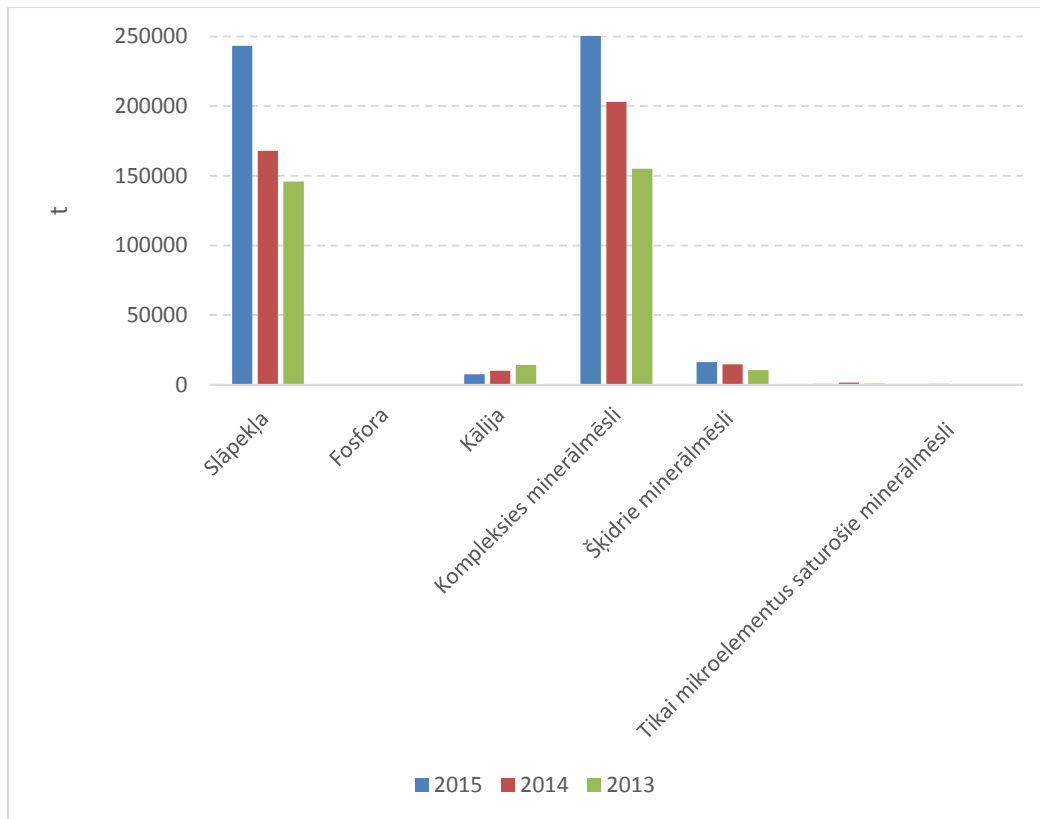
Saskaņā ar Mēslošanas līdzekļu aprites likumu ML un SB ievēdēji un ražotāji katru gadu līdz 31.janvārim VAAD iesniedz pārskatus par iepriekšējā gadā saražotajiem un ievestajiem ML vai sagatavotajiem to maisījumiem. VAAD pēc informācijas apkopošanas datus par ievestajiem un ražotajiem ML pa to veidiem ievieto VAAD mājaslapā.

Ražoto un ievesto ML apjoms 2013.- 2015.gadā, t (saskaņā ar ražotāju un ievēdēju iesniegto informāciju līdz nākamā gada 31.janvārim):

MLveids	2015		2014		2013		2015 / 2013
	t	%	t	%	t	%	%
Minerālmēsli	523374	85,51	397983	84,09	327540	81,71	160
Kaļķošanas materiāli	84613	13,82	70785	14,96	69446	17,32	122
Organiskie un organominerālie mēslošanas līdzekļi	2472	0,40	3186	0,67	2276	0,57	109
ML speciālai izmantošanai	1194	0,20	1001	0,21	1063	0,27	112
Mikrobioloģiskie preparāti	183	0,03	65	0,01	226	0,06	81
Netipiski mēslošanas līdzekļi un augu augšanas veicinātāji	129	0,02	138	0,03	301	0,08	43
Citi ML	119	0,02	115	0,02	0	0	-
Kopā:	612084	100	473273	100	400852	100	153

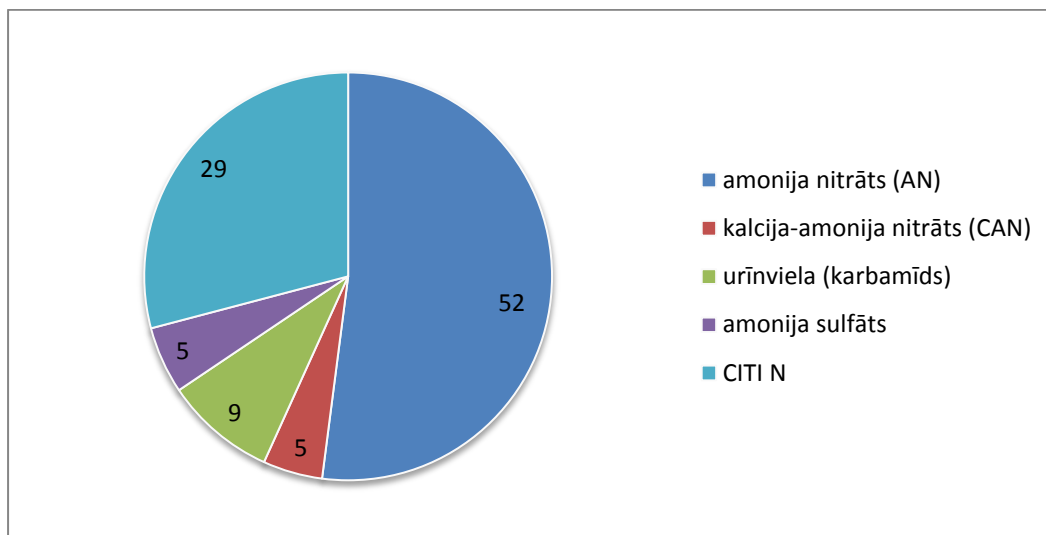
Ievesto un ražoto ML apjoms ar katru gadu palielinās - 2015.gadā salīdzinot ar 2013.gadu tas bija 153%. Visbūtiskāk ir palielinājies minerālmēsli (par 60%) un kaļķošanas materiālu (par 22%) apjoms, savukārt netipiskie ML un augu augšanas veicinātāji ir tikai 43% no 2013.gada apjoma.

No minerālmēsliem lielāko īpatsvaru tāpat kā iepriekšējos gadus veido slāpekļa un kompleksie minerālmēsli.

4.13.attēls: Minerālmēsli veidi, tonnās

Savukārt vislielāko īpatsvaru veido amonija nitrāts - 52% no visiem slāpekļa minerālmēsliem.

4.14.attēls: Slāpekļa minerālmēsli sadalījums (%) pa to veidiem

Normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība un kontrole

VAAD uzrauga apritē esošo ML un SB atbilstību normatīvo aktu prasībām, kā arī kontrolē apritē esošo ML kvalitāti.

ML aprites pārbaūžu rezultāti 2015.gadā:

<i>Darbības rezultatīvie rādītāji</i>	<i>Plāns, skaits</i>	<i>Izpilde,</i>	
		<i>skaits</i>	<i>%</i>
Mēslošanas līdzekļu aprites vietu kontrole (pārbaūžu skaits)	150	151	101
Mēslošanas līdzekļu kvalitātes laboratoriskā testēšana (paraugu skaits)	80	80	100
Slēdzieni par mēslošanas līdzekļu kvalitātes atbilstību	80	89	111

Pārbaudes veiktas plānotajā apjomā, nelielā pārpilde saistīta ar operatīvajām pārbaudēm. Arī ML kontroles paraugi ņemti plānotajā apjomā, bet kvalitātes atbilstības slēdzieni ir 111 % no plānotā, jo, konstatējot ML kvalitātes neatbilstību, jāveic atkārtota testēšana un kvalitātes atbilstības izvērtēšana.

No veiktajām 151 pārbaudēm 131 (87%) ML tirdzniecība atbilda normatīvo aktu prasībām, bet 20 (13%) tika konstatēti pārkāpumi, no tiem – 10 būtiski (ierosinātas APK lietas) un 10 maznozīmīgi. Būtiskie pārkāpumi galvenokārt saistīti ar amonija nitrātu saturošu ML tirdzniecības prasību neievērošanu, kā arī ar neregistrētu vai uzskaitē nepieteiktu ML tirdzniecību. Pārskata periodā, salīdzinot ar 2014.gadu, būtisko pārkāpumu skaits ir palielinājies, attiecīgi 7% un 3%.

No pārbaudītajiem 80 ML, kvalitātes vai identifikācijas prasībām neatbilda septiņi (9%) ML, no tiem trīs reģistrētie (5% no 58 reģistrētajiem vai ar atļaujām ML) un četri ML ar EK marķējumu (18% no 22 EK ML). Kopumā situācija ir labāka nekā 2014.gadā, kad kvalitātes vai identifikācijas prasībām neatbilda 35% ML, t.sk., 11% reģistrēto vai ar atļaujām ML un 38% ML ar EK marķējumu. Salīdzinoši lielais kvalitātes vai identifikācijas prasībām neatbilstošo EK ML īpatsvars skaidrojams ar to, ka par ML atbilstību regulas Nr.2003/2003 prasībām atbildīgs ir ražotājs vai ievēdējs.

Pārkāpumu skaits un to veidi

Kā jau iepriekš minēts, ML jomā 2015.gadā konstatēti un novērsti 10 būtiski pārkāpumi, t.sk., septiņi - neregistrētu vai uzskaitē nepieteiktu ML tirdzniecība, divi – amonija nitrātu saturošu ML tirdzniecība bez pircēja apliecinājuma un personas datiem, viens – bez marķējuma latviešu valodā.

4.3.2. Augšņu agroķīmiskā izpēte

Augšņu agroķīmiskā izpēte (turpmāk – AAI) tiek veikta saskaņā ar MK 2004. gada 8.oktobra noteikumiem Nr. 833 „Kārtība, kādā iegūstama un apkopojama informācija par lauksaimniecībā izmantojamās zemes auglības līmeni un tā pārmaiņām” un ZM 2014.gada 29.augusta kārtību Nr. 21 „Augšņu agroķīmiskās izpētes un izpētes rezultātu novērtēšana kārtība” (turpmāk – metodika).

Pārskata gadā AAI tika veikta pēc klientu pieprasījuma (iesniegumiem).

Visi 2015. gada AAI rezultāti ievadīti KUVIS AAI datu bāzē.

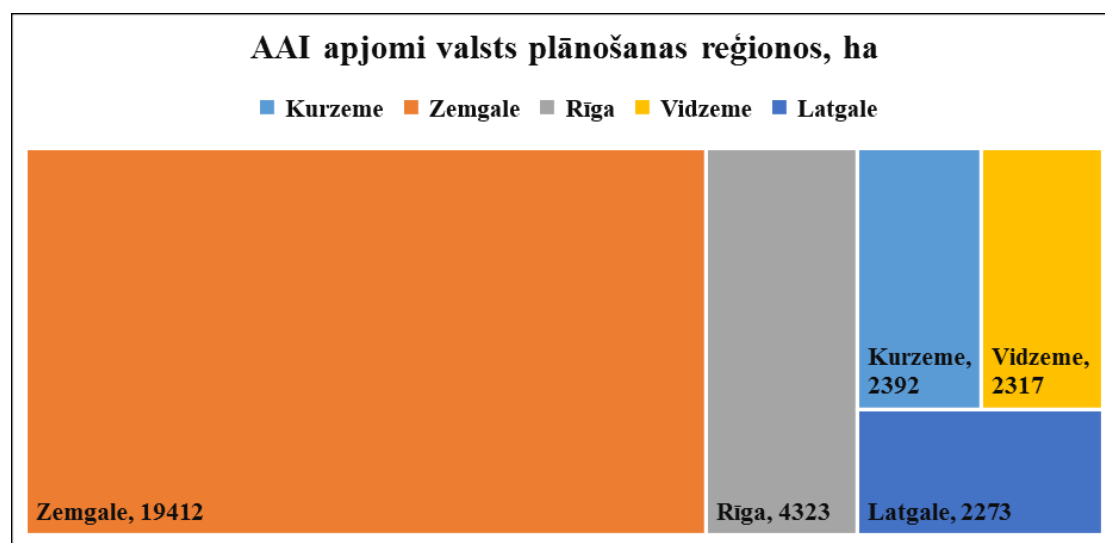
Pārskata gadā izvirzīti šādi galvenie uzdevumi:

- veikt augšņu agroķīmisko izpēti 30 000 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes (turpmāk – LIZ);
- nodrošināt LAD elektroniskās pieteikšanās sistēmas (turpmāk – EPS) e – pakalpojumu „Augšņu agroķīmiskā izpēte”;
- strādāt pie AAI pakalpojuma pilnveidošanas, ņemot vērā klientu intereses;
- uzturēt Agroķīmijas laboratorijas akreditāciju un kvalitatīvu augsnes analīzi AAI un individuālajiem klientiem.

2015. gadā AAI veikta 388 saimniecībās ar kopējo platību 30717 ha, izanalizējot 7424 augsnes paraugus.

AAI mērķis ir sniegt pakalpojumu konkrētai personai, nosakot tās apsaimniekoto augšņu auglības agroķīmiskos rādītājus, kā arī iegūto informāciju ievadīt un uzkrāt KUVIS AAI datu bāzē, lai valstiskā līmenī varētu vērtēt un analizēt situāciju par augšņu auglību un plānot ilgtspējīgas LIZ izmantošanas nodrošināšanas pasākumus.

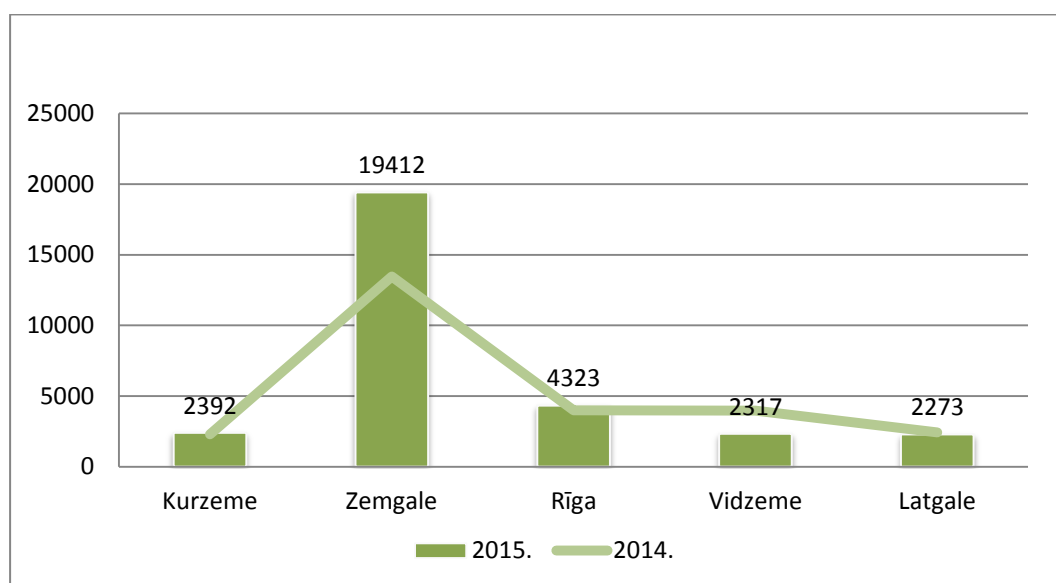
AAI iegūtais informācijas apjoms par augšņu agroķīmiskajām īpašībām dažādos VPR ir ļoti atšķirīgs.

4.15.attēls: AAI apjomi valsts plānošanas reģionos 2015. gadā, ha

Vairāk nekā pusi no 2015. gada AAI apjoma veido Zemgales VPR lauksaimniecībā izmantojamā zeme, tas ir, 19412 ha jeb 63% no 2015. gadā AAI pieteiktās platības. Turpretī mazākais pētīto platību apjoms ir Latgales, Vidzemes un Kurzemes VPR, attiecīgi 7%, 8% un 8% no kopējā izpētes apjoma. Rīgas VPR sastāda 14% no veiktā izpētes daudzuma.

Salīdzinot ar 2014. gadu, būtiskas izmaiņas ir vērojamas Zemgales VPR un Vidzemes VPR. Zemgales VPR AAI apjoms ir pieaudzis par 31%, salīdzinot ar 2014. gadu, turpretī Vidzemes VPR samazinājies par 42%. Pārējos VPR nav vērojamas būtiskas izmaiņas.

4.16. attēls: AAI apjomu salīdzinājums 2015. un 2014. gadā, ha

Kopumā, salīdzinot ar 2014. gadu, būtiski ir palielinājies gan AAI pieteikto LIZ apjoms, gan saimniecību skaits. Pārskata gadā lauksaimnieki ir pieteikuši par 15% vairāk platību nekā 2014. gadā, kā arī saimniecību skaits ir audzis par 29%.

Augšņu agroķīmiskās izpētes apjomi:

Rādītājs	2014. gads	2015. gads	%, salīdzinot ar 2014. gadu
AAI apjoms, ha	26117 ha	30717	15%
Saimniecību skaits	277	388	29%

Agroķīmijas laboratorija nodrošina ne tikai AAI paraugu, bet arī klientu iesniegto paraugu, t.sk., mēslošanas līdzekļu testēšanu.

VAAD Agroķīmijas laboratorijas analizētie paraugi:

Paraugu veids	2015.gads		2014.gads		2013.gads	
	skaits	%	skaits	%	skaits	%
AAI paraugi	7424	80	7789	83	10996	90
Individuālo	1895	20	1606	17	1242	10

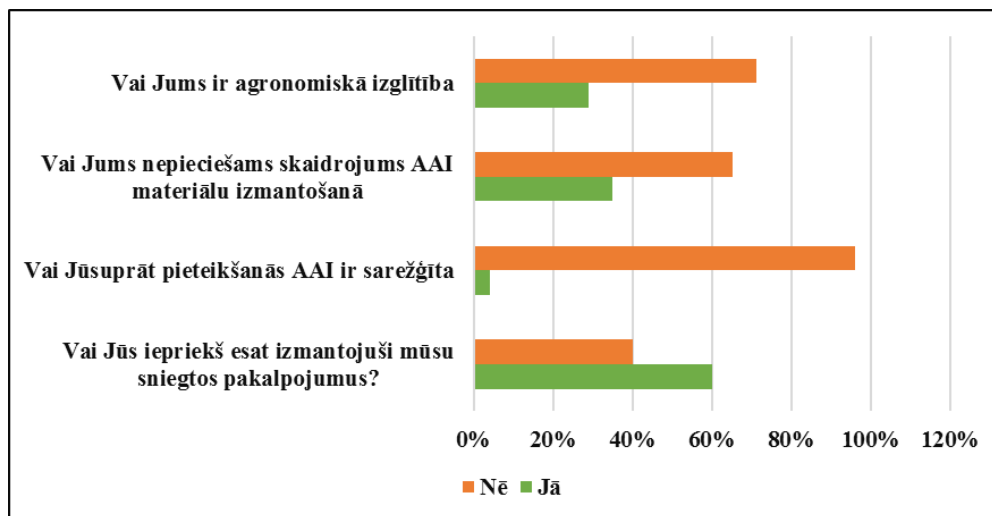
klientu paraugi						
Kopā:	9319	100	9395	100	12238	100

Trīs gadu laikā arvien lielāks īpatsvars ir individuālo klientu iesniegto paraugu testēšanai, attiecīgi tas ir palielinājies no 10 līdz 20%. Jāņem vērā, ka šāda tendence varētu saglabāties arī turpmāk, jo lauksaimnieki var izvēlēties – veikt AAI vai piesaistīt citus pakalpojumu sniedzējus. Analizēto individuālo paraugu skaits palielinās arī dažādu zinātnisko pētījumu projektu ietvaros.

Klientu aptauja par AAI pakalpojumu kvalitāti

Pārskata gadā veikta klientu aptauja, ietverot jautājumus par AAI pakalpojuma kvalitāti, personu informētību u.c. No klientiem saņemtas un apkopotas 170 aizpildītas aptaujas anketas.

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem no visiem klientiem agronomiskā izglītība ir tikai 29%. Tomēr, saņemot rezultātus, 65% nav nepieciešams skaidrojums AAI materiālu izmantošanā, 35% tas ir nepieciešams. Sarežģīta pieteikšanās pakalpojumam šķiet tikai 4%, 96% pieteikšanās grūtības nesagādā. 60 % jau iepriekš ir izmantojuši mūsu sniegtos pakalpojumus, bet 40% tos izmanto pirmo reizi (1.4.3. attēls).

4.17.attēls: Agroķīmiskās laboratorijas klientu aptaujas rezultāti

Pārskata gadā 66% no klientiem AAI pieteicās iesniedzot dokumentus papīra formātā un tikai 34% - izmantojot ZM portālā pieejamo e – pakalpojumu. Lielākā daļa klientu informāciju par AAI pakalpojumu ieguvuši no VAAD mājaslapas, 30% - apmeklējot seminārus lauksaimniekiem, 10% - no bijušajiem VAAD klientiem, 1% - no plašsaziņas līdzekļiem, bet 24% - no citiem avotiem.

99% klientu apmierina sniegtā pakalpojuma kvalitāte, 1% - daļēji apmierina. 2% neapmierina AAI darbu izpildes termiņi, 6% daļēji apmierina, bet pilnībā apmierina 92%. 76% pakalpojuma izmaksas ir atbilstošas, 24% šobrīd par dārgu.

Atbildot uz jautājumu par precīzo lauksaimniecību, tikai 31% plāno ar to strādāt, 39% - neplāno, bet 30% nav par to domājuši.

No dažiem klientiem tika saņemti arī ieteikumi AAI pakalpojuma pilnveidošanai. Galvenie ieteikumi bija:

- jaunākas tehnoloģijas;
- aizpildot pieteikumu, nav skaidrības, ar kādām izmaksām būs jāērķinās;
- netiek piedāvāts apskatīt gala rēķinu;
- darbietilpīga paraugu noņemšana - mobila iekārta būtu ātrāka, bet vai visur ar to iebrauksi;
- ja būtu atbalsts - varētu atļauties noteikt arī mikroelementus;
- atsevišķu piedāvājumu lielākām platībām.

4.3.3. Mēslošanas līdzekļu lietošanas uzraudzība

2014.gada 23.decembrī pieņemti MK noteikumi Nr.834 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskas darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem” (turpmāk – noteikumi Nr.834) un pārskata gadā nodrošināta lauksaimnieku informēšana par jauno noteikumu prasībām un to izpildes uzraudzība. Būtiskākās izmaiņas, kas ar 2015.gadu jāievēro lauksaimniekiem: uz digestātu tiek attiecinātas tādas pašas prasības kā kūtsmēsliem, maksimālajās slāpekļa normās tiek ietverts gan ar kūtsmēsliem, gan minerālmēsliem iestrādātais slāpekļis, ir pagarināts ML lietojuma aizlieguma periods.

Augsnes minerālā slāpekļa monitorings

Monitoringa ietvaros divas reizes gadā (pavasārī, atjaunojoties veģetācijai, un rudenī, beidzoties kultūraugu veģetācijai) ņemti augsnes paraugi 48 laukos 3 slāņos dziļumā līdz 90 cm un analizēts minerālā slāpekļa saturs, apkopota monitoringa saimniecību informācija par lauku vēsturi, kā arī meteoroloģiskie dati. Pamatojoties uz iegūto informāciju, sagatavotas rekomendācijas slāpekļa mēslojuma normu korekcijai.

Normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība un kontrole

2015.gadā bija plānotas 120 pārbaudes savstarpējās atbilstības (turpmāk – SA) pārvaldības prasību ietvaros Īpaši jutīgajā teritorijā (turpmāk – ĪJT) un 15 pārbaudes, pamatojoties uz iedzīvotāju sūdzībām, visā Latvijas teritorijā. SA pārbaudes izpildītas 81% (97 pārbaudes) un pēc iedzīvotāju sūdzībām – 120% (18 pārbaudes) apmērā. SA pārbaūžu skaits bija mazāks nekā plānots, jo atlasot pārbaudei saimniecības pēc riska kritērijiem visā Latvijas teritorijā, lielākā daļa atradās ārpus ĪJT. Savukārt lielais pārbaūžu, kas veiktas pamatojoties uz iedzīvotāju sūdzībām, skaits, liecina par sabiedrības aktivitāti vides aizsardzībā.

SA pārbažu rezultāti:

<i>Pārbaudes</i>	<i>2015.gads</i>		<i>2014.gads</i>		<i>2013.gads</i>	
	<i>skaits</i>	<i>%</i>	<i>skaits</i>	<i>%</i>	<i>skaits</i>	<i>%</i>
Bez pārkāpumiem	69	71	75	67	69	61
Būtiski pārkāpumi	4	4	7	6	9	8
Maznozīmīgi pārkāpumi	24	25	30	27	32	28
Prasība neattiecas	0	0	0	0	3	3
Kopā:	97	100	112	100	113	100

Izvērtējot pārbažu rezultātus, redzams, kas situācija ar normatīvo aktu ievērošanu ML lietošanā gadu no gada uzlabojas. Laika periodā no 2013. līdz 2015.gadam par 10% (no 61 līdz 71%) palielinājies saimniecību īpatsvars, kurās visas prasības ir ievērotas, un uz pusi (no 8 līdz 4%) samazinājies saimniecību īpatsvars, kurās konstatēti būtiski pārkāpumi. Biežāk konstatētie būtiskie pārkāpumi bija: nav veikta AAI un nav citu augsnes analīžu datu vai nav novērtēti iepriekšējā gada maznozīmīgie pārkāpumi.

Pārkāpumu skaits un to veidi

Veicot ML lietošanas pārbaudes pēc iedzīvotāju sūdzībām, konstatēts, ka pamatotas tās bija 56% (10 pārbaudes no 18) gadījumos, no kuriem: 6 – ML lietošana uz sasalušas un ar sniegu klātas augsnes, 3 – ML neiestrādāšana augsnē noteiktajos termiņos un 1 – ML lietošanas 10 m joslā pie upes.

4.4. Sēkļu kontroles joma

Sēkļu sertifikācijas un šķirņu aprites mērķis ir aizsargāt patērētājus no nekvalitatīvu sēkļu lietošanas sējai un reglamentēt lauksaimniecības kultūragu, dārzeņu, augļu koku un ogulāju šķirņu apriti, kā arī nodrošināt selekcionāru tiesību piešķiršanu un aizsardzību. Mērķa sasniegšanai ir ieviesta un darbojas ES un starptautiskajām (OECD, ISTA, UPOV, CPVO) prasībām atbilstoša sēkļu un šķirņu aprites sistēma, kas ietver sēklaudzēšanas sējumu lauku apskašu veikšanu, sēkļu kvalitatīvo īpašību noteikšanu starptautiski akreditētā laboratorijā un sēkļu identitātes un tīrības noteikšanu lauka pēcpārbaudē, Latvijas augu šķirņu kataloga veidošanu un uzturēšanu, kā arī Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistra veidošanu un uzturēšanu.

Sēklaudzētāju un sēkļu tirgotāju reģistra uzturēšana

Sēklaudzētāju un sēkļu tirgotāju reģistrā (turpmāk - reģistrs) 2015. gada beigās reģistrētas 417 personas. Neskatoties uz to, ka pieņemti lēmumi par 66 personu izslēgšanu no Sēklaudzētāju un sēkļu tirgotāju reģistra, salīdzot ar 2014. gadu, reģistrēto personu skaits samazinājies tikai par 6 %. No jauna iekļautas reģistrā 38 personas un 14 personām veiktas izmaiņas Sēklaudzētāju un sēkļu tirgotāju reģistrā

KUVIS Dārzeņu šķirņu kolekcionāru reģistrs

2015.gadā KUVIS Dārzeņu šķirņu kolekcionāru reģistram, pievienojās vēl divi kolekcionāri, savukārt viena kolekcionāra reģistrācija tika atteikta un viena kolekcionāra reģistrācija tika anulēta. Līdz ar to 2015.gada beigās Dārzeņu šķirņu kolekcionāru sarakstā bija 16 personas. Kopumā izvērtētas apmēram 1500 šķirnes.

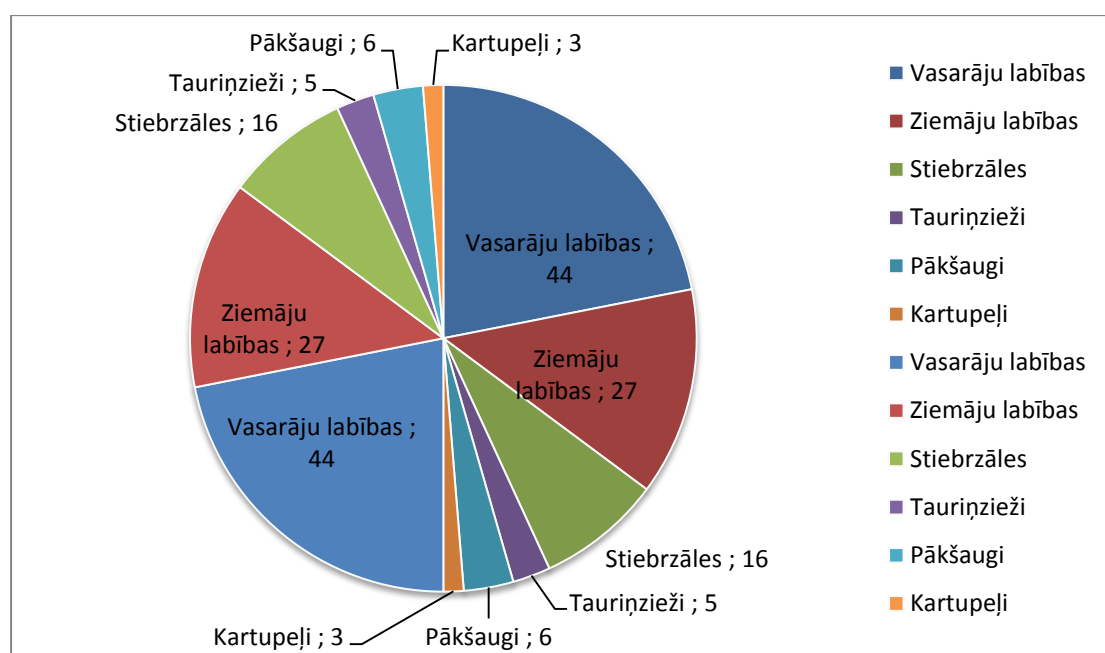
Ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanas uzraudzība

2015.gada beigās 100 pašvaldībās bija noteikts aizliegums audzēt ģenētiski modificētos kultūraugus. 2015.gadā daudzām pašvaldībām, līdz šim pieņemtie saistošie noteikumi, kas aizliedz novada teritorijā audzēt ģenētiski modificētos kultūraugus, zaudēja spēku: 43 pašvaldības sniedza informāciju par aizlieguma atjaunošanu, divas pašvaldības šādu aizliegumu nav pieņēmušas.

Sēklaudzēšanas sējumu lauku apskates

2015.gadā VAAD reģionālo nodaļu sēklu kontroles inspektori sēklaudzēšanas lauku apskates veikuši 12725 ha platībā pie 159 sēklaudzētājiem. Sēklaudzēšanas sējumu platības salīdzinot ar iepriekšējo gadu palielinājušās par 31% jeb 3019 ha. Sēklaudzēšanas sējumu platību pieaugumu veicinājis valsts brīvprātīgais saistītais atbalsts. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām ir 99,89% no veikto lauku apskašu platībām, kas liecina par ļoti augstu sēklu lauku kvalitāti.

2015.gadā ievērojami palielinājies sēklaudzētāju skaits, kas pieteikuši savus sēklu laukus lauku apskatēm – palielinājums ir par 26% jeb 33 sēklaudzētājiem. Labības izvēlējušies audzēt 96 sēklaudzētāji, lopbarības augus – 95 sēklaudzētāji, bet kartupeļus audzē vien 24 sēklaudzētāji.

4.18.attēls: Lauku apskatēs atzītās platības pa kultūraugu grupām 2015.gadā

Attiecība starp audzētajām platībām lielākajām sugu grupām saglabājusies līdzīga ar pagājušo gadu – 70% no kopā veiktajām lauku apskatēm veiktas labībām, 27% lopbarības augiem un 3% kartupeļiem. Visvairāk audzētā suga ir kvieši - kopā 5602 ha, no kuriem 56 % ir ziemas kvieši. Būtiski salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājušās lauka pupu sējumu platības – par 2,5 reizēm vairāk, kopā lauka pupu sējumi lauku apskatēs atzīti 615.21 ha platībā.

Lauku pēcpārbaudes pārskats

2015.gadā lauku pēcpārbaude šķirnes identitātes un šķirnes tīrības noteikšanai kontrollauciņos veikta 144 ziemāju labību sēklu partijām, 223 vasarāju labību sēklu partijām, 140 lopbarības augu sēklu partijām.

Sugu sadalījums lauku pēcpārbaudē:

<i>Nr.p.k.</i>	<i>Suga</i>	<i>Šķirņu skaits</i>	<i>Partiju skaits</i>
1.	ziemas kvieši	14	133
2.	rudzi	1	7
3.	ziemas tritikāle	2	4
4.	vasaras kvieši	11	95
5.	vasaras mieži	18	88
6.	auzas	5	35
7.	griķi	1	5
8.	sējas zirņi	6	16
9.	lauka pupas	3	7
10.	sarkanais āboliņš	9	18
11.	baltais āboliņš	1	8
12.	bastarda āboliņš	2	4
13.	viengadīgā airene	2	16
14.	timotiņš	3	32
15.	plavas skarene	1	2
16.	plavas auzene	4	14
17.	sarkanā auzene	1	9
18.	ganību airene	2	5
19.	hibrīdā airene	1	8
20.	auzeņairene	1	1

Labībām šķirnes identitāte neatbilda četrām sēklu partijām, bet šķirnes tīrības prasībām neatbilda deviņas sēklu partijas, kas sastāda 3.55 % no pārbaudītā labību sēklu partiju skaita. Lopbarības augiem šķirnes identitāte neatbilda vienai sēklu partijai (sarkanais āboliņš).

Pakalpojumi bioloģiskajai lauksaimniecībai

2015.gadā salīdzinot ar iepriekšējo gadu bioloģiskas izcelsmes sēklas materiāla piedāvājums samazinājies gandrīz uz pusi - par 18473 kg jeb 45%. Informāciju par

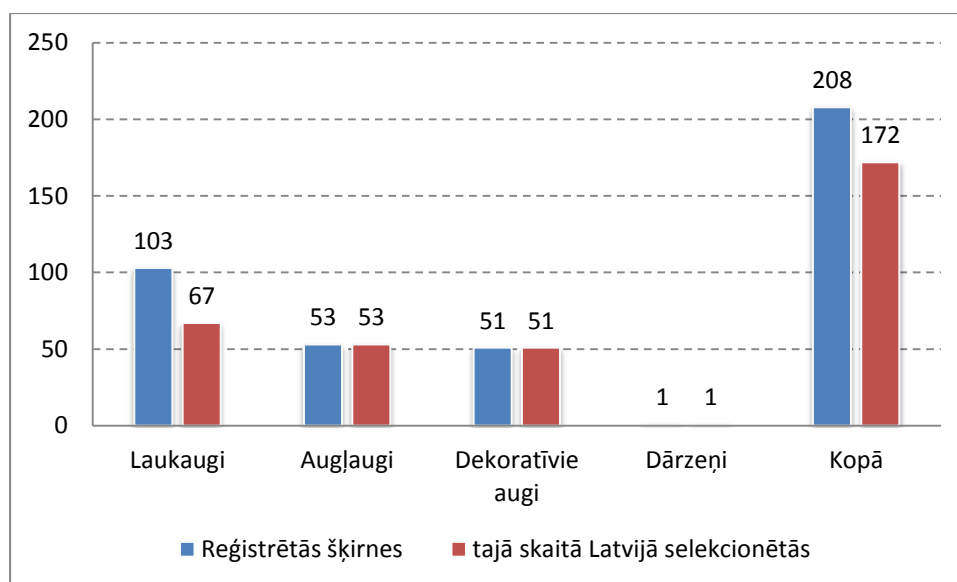
pieejamo bioloģiskās lauksaimniecības sēklas, sēklas kartupeļu materiālu KUVIS Bioloģiskās lauksaimniecības šķirņu sēklu uzskaites datu bāzē iekļāvuši trīs sēklaudzētāji, piedāvājot 11 bioloģiskas izcelsmes sēklu partijas. Kopumā 2015.gadā datu bāzē piedāvātas nedaudz vairāk kā 15 t ar bioloģiskajām ražošanas metodēm audzēta sēklas materiāla. Taču tā ir tikai neliela daļa no individuālajām atļaujām pieprasītā nepieciešamā bioloģiskas izcelsmes sēklas materiāla daudzuma, kopumā tas ir 0.6 % no individuālajām atļaujām pieprasītā nepieciešamā bioloģiskas izcelsmes sēklas materiāla daudzuma.

2015.gada izsniegtas 1182 individuālās atļaujas izmantot konvencionālas izcelsmes sēklas materiālu bioloģiskajā lauksaimniecībā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu pieaugums ir tikai par 3%. Vislielākais pieprasījums ir pēc dažādiem lopbarības augu maisījumiem - gandrīz puse no 2015.gadā izsniegtajām individuālajām atļaujām ir izsniegtas zālāju sēklu maisījumiem, atsevišķām lopbarības augu sugām - apmēram 23%, labību sugām – 25%, kartupeļiem - nepilni 3%.

Tāpat kā iepriekšējos gados arī 2015.gadā ar VAAD lēmumu noteikts sugu saraksts, kurām piešķirta vispārējā atļauja izmantot konvencionālas izcelsmes sēklas materiālu bioloģiskajā lauksaimniecībā. Kopumā šajā sarakstā minētas 88 sugas, ka arī vispārējā atļauja piešķirta visām sugām, kuras nav minētas normatīvajos aktos par sēklaudzēšanu un sēklu tirdzniecību

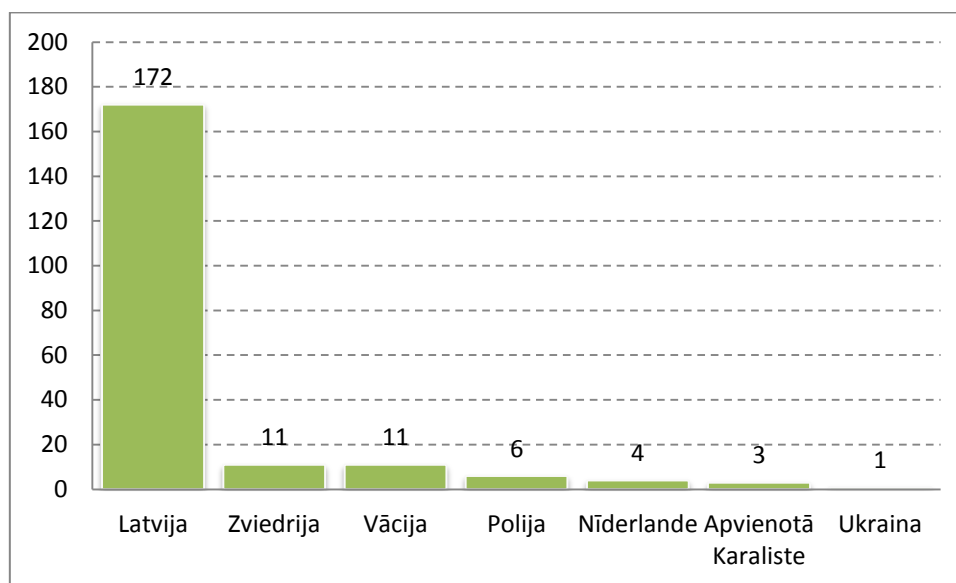
Selekcionāru tiesības un Latvijas augu šķirņu kataloga veidošana

Latvijas aizsargāto augu šķirņu skaits uz 2015.gada 31.decembri valsts reģistrā bija 208 šķirnes, tai skaitā laukaugu – 103, augļkoku un ogulāju - 53, dekoratīvo augu - 51, dārzeni - 1.

4.19.attēls: Latvijā aizsargāto augu šķirņu skaits.

172 šķirnes jeb 82,6% no reģistrā iekļautajām šķirnēm ir selekcionētas Latvijā, 11 – gan Zviedrijā, gan Vācijā.

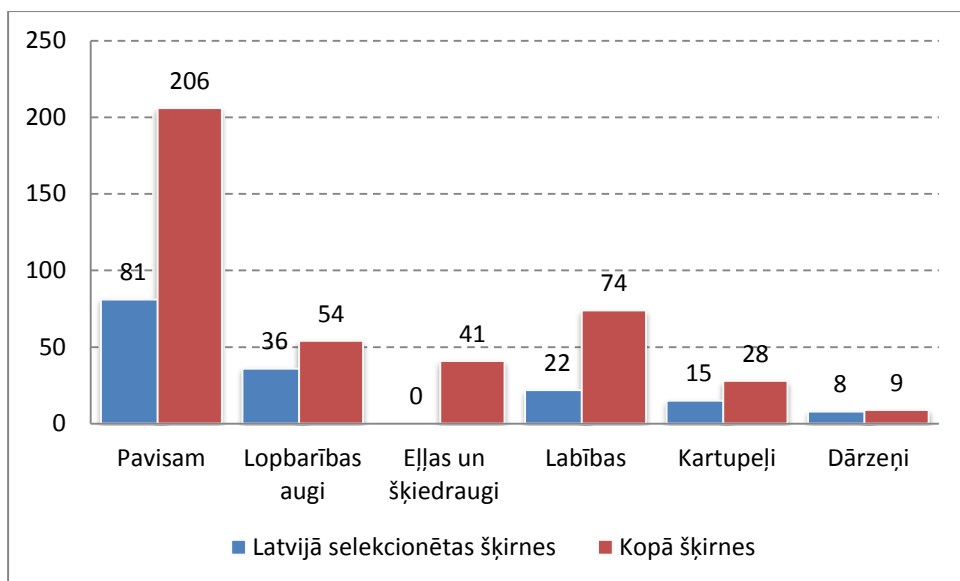

4.20.attēls: Latvijā aizsargāto augu šķirņu sadalījums pēc valstīm, kurās tās selekcionētas.

Pārskata periodā pieņemti, izvērtēti un reģistrēti septiņi iesniegumi selekcionāra tiesību piešķiršanai. Selekcionāra tiesības piešķirtas četrām šķirnēm, trīs selekcionētas Latvijā, viena Zviedrijā. Izsniegta četras selekcionāra tiesību piešķiršanas apliecības.

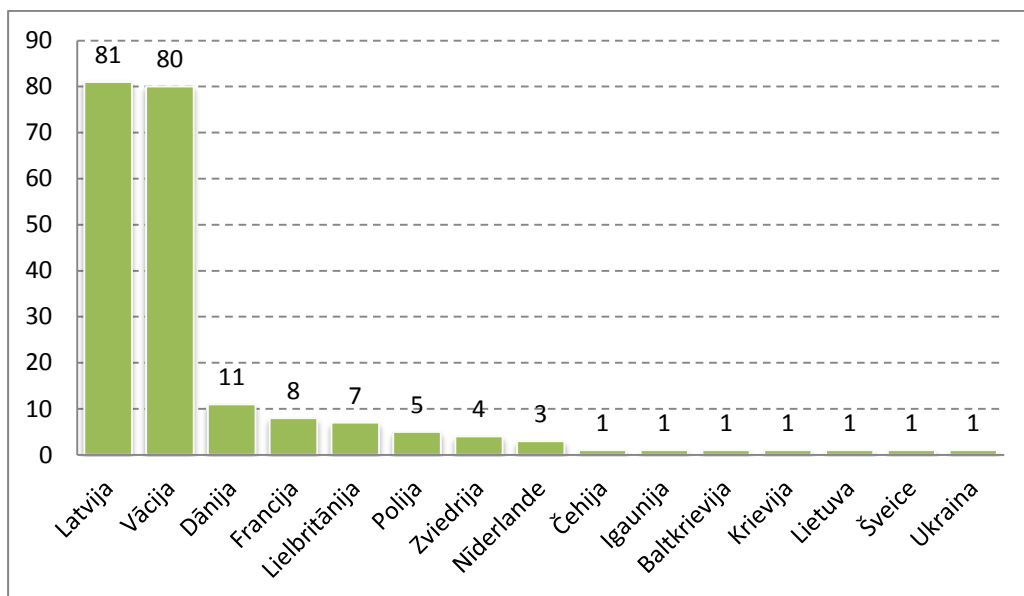
Oficiālajā valsts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” publicēta informācija par pieciem reģistrētiem iesniegumiem selekcionāra tiesību piešķiršanai, par selekcionāra tiesību piešķiršanu četrām šķirnēm, par selekcionāra tiesību spēka zaudēšanu 12 augu šķirnēm un cita likumā paredzētā informācija selekcionāra tiesību piešķiršanas jomā, kopā 13 publikācijas, kā arī publicēta informācija par augu šķirņu iekļaušanu un svītrošanu Latvijas augu šķirņu katalogā, par grozījumiem Latvijas augu šķirņu katalogā, kopā 12 publikācijas.

Uz gada beigām Latvijas augu šķirņu katalogā pavisam bija 206 šķirnes, tajā skaitā Latvijā selekcionētas 81 šķirnes.

4.21.attēls: Latvijas augu šķirņu katalogā iekļauto augu šķirņu skaits uz 2015. gada 31.decembri.

Latvijas augu šķirņu katalogā visvairāk šķirņu ir no Latvijas –81, Vācijas – 80, Dānijas – 11, Francijas –8, Lielbritānijas – 7, Polijas – 5, Zviedrijas – 4 un Nīderlandes –3. Pavisam Latvijas augu šķirņu katalogā ir pārstāvētas 15 valstis.

4.22.attēls: Latvijas augu šķirņu katalogā šķirņu skaita sadalījums pa valstīm.

Saskaņā ar līgumu ar Polijas Augu šķirņu salīdzināšanas centru, par augu šķirņu AVS pārbažu veikšanu pēc mūsu pieteikuma Polijā 2015. gadā, veiktas AVS pārbaudes astoņām augu šķirnēm. Vienai šķirnei AVS veikts Igaunijas Lauksaimniecības Zinātnes Centrā.

Sagatavoti septiņi lēmumi par iekļaušanu Latvijas augu šķirņu katalogā un seši lēmumi par svīturošanu no tā, deviņi lēmumi par neiekļaušanu Latvijas augu šķirņu

katalogā, trīs lēmumi par šķirņu uzturēšanas termiņa pagarināšanu Latvijas augu šķirņu katalogā un 34 lēmumi par šķirnes nosaukuma reģistrāciju, kopā – 59 lēmumi.

Veikta lauku izmēģinājumos un kvalitātes analīžu rezultātu iegūto datu apkopošana, un sagatavota informācija par šķirnes iekļaušanu katalogā, svītrošanu no tā un tās atrašanās termiņa pagarināšanu, nodrošināts Nacionālās augu šķirņu padomei (NAŠP) un ekspertu grupu darbs.

VAAD Nacionālajā sēklu kontroles laboratorija (NSKL)

ISTA audits

Viens no galvenajiem uzdevumiem 2015. gadā bija Starptautiskās sēklu kontroles asociācijas (ISTA) audita uzņemšana 10. februārī. Veiksmīgi izturēta audita rezultātā 19. maijā NSKL saņēma Akreditācijas sertifikātu sēklu paraugu noņemšanā, tīrības un citu augu sēklu noteikšanā, dīgtspējas, dzīvotspējas, sēklu veselīguma, mitruma satura un 1000 sēklu masas analīžu veikšanai, ar tiesībām izsniegt starptautiskos ISTA sertifikātus.

Profesionalitātes pārbaudes

ISTA profesionalitātes pārbaudes analīžu rezultātu izvērtēšana.

2015.gadā saņemtie ISTA galīgie vērtējumi šādām profesionalitātes pārbaudēm:

1. par *Poa pratensis*, cikls 14-3, saņemšanas datums - 20.03.2015., vērtējums - par visām analīzēm ISTA augstākais statistiskais novērtējums A;
2. par *Glycine max*, cikls 15-1, saņemšanas datums - 14.10.2015., vērtējums - par visām analīzēm ISTA augstākais statistiskais novērtējums A;
3. par *Trifolium pratense*, cikls 15-2, saņemšanas datums - 17.11.2015., vērtējums - par visām analīzēm ISTA augstākais statistiskais novērtējums A.;
1. 4.2. par *Oryza sativa*, cikls 15-3, saņemšanas datums 18.03.2016., vērtējums - par visām analīzēm ISTA augstākais statistiskais novērtējums A;
4. par *Hordeum vulgare*, cikls 15 SH (sēklu veselīgums), vērtējums - par visām analīzēm ISTA augstākais statistiskais novērtējums A.

Saņemtie ISTA profesionalitātes pārbaudžu rezultāti liecina par augstu NSKL ekspertu profesionalitāti.

Profesionalitātes pārbaudes analīzes ar citām ISTA laboratorijām:

- 23.01.2015. saņemti profesionalitātes pārbaudes rezultāti par 2014. gadā A/S DLF *Trifolium* organizētajām profesionalitātes pārbaudēm sēklu pūtēju salīdzināšanai *Poa pratensis* un *Dactylis glomerata* sēklām. *Poa pratensis* visu sešu paraugu analīžu rezultāti ir tolerances robežās. *Dactylis glomerata* vienam no trīs paraugiem ir pārsniegtas pieļaujamās tolerances robežas. A/S DLF *Trifolium* ieteikums kalibrēšanas parauga smago un vieglo frakciju pārbaudīt

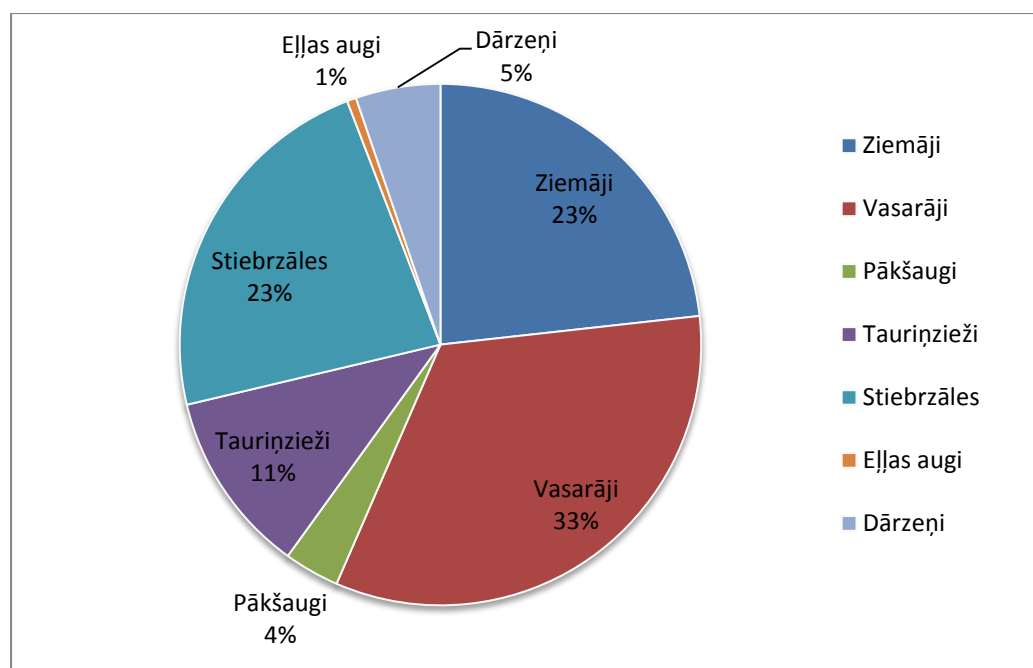
attiecīgi saskaņā ar ISTA vadlīnijām, kā arī ieteikums pārkalibrēt veco kalibrēšanas paraugu vai iegādāties jaunu kalibrēšanas paraugu.

- 02.11.2015. NSKL piekrita atkārtoti piedalīties DLF Trifolium organizētajā profesionalitātes pārbaudē sēklu pūtēju salīdzināšanai *Poa pratensis* un *Dactylis glomerata* sēklām. 16.11.2015. saņemti seši *Poa pratensis* un trīs *Dactylis glomerata* sēklu paraugi, un 27.11.2015. nosūtīti rezultāti.

NSKL un reģionālajās nodaļās veiktās analīzes

2015.gadā sēklu kvalitāti bija plānots pārbaudīt 4900 sēklu paraugiem, pārbaudīti 6299 paraugi, no tiem NSKL pārbaudīti ir 2983 paraugi. Pārbaudīto paraugu skaits par 29% pārsniedz plānoto apjomu.

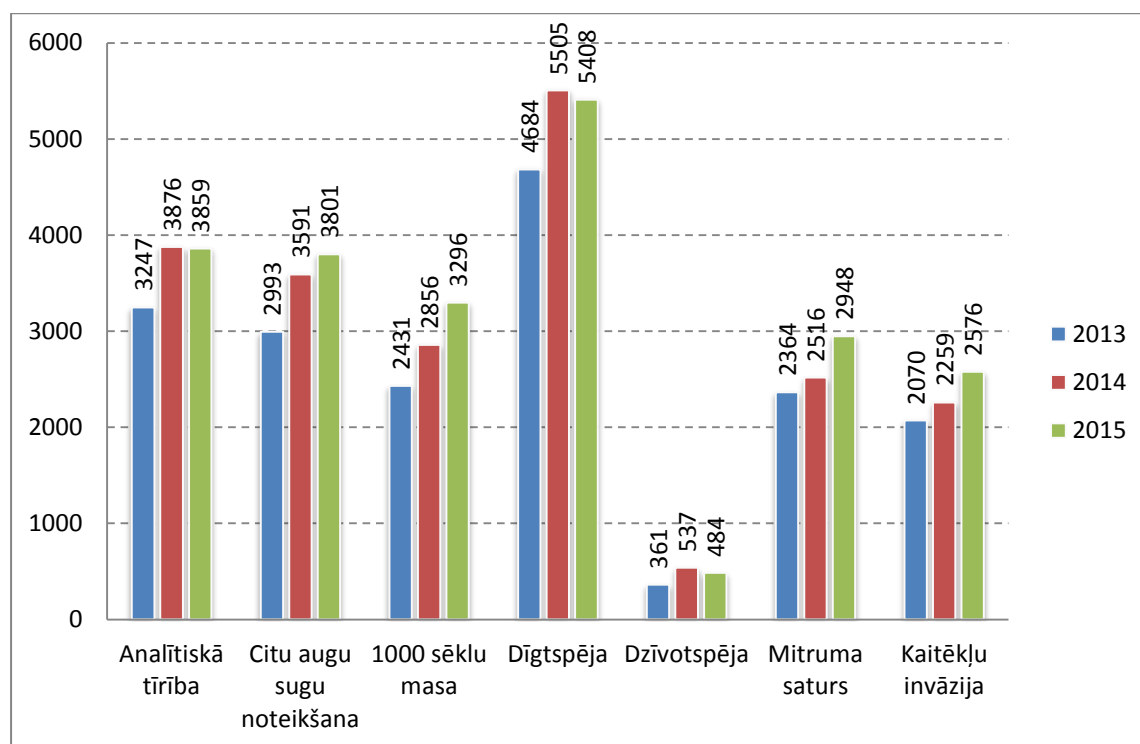
Kopā 1923 jeb 31% paraugu iesniegti sēklu sertifikācijai, bet lielākā daļa – 66% paraugi ir klientu iesūtītie paraugi kvalitātes pārbaudei. VAAD reģionālajās nodaļās visvairāk pārbaudīti paraugi ir bijuši Valmieras laboratorijā – 1356 paraugi jeb 22% no kopējā paraugu skaita. Bauskas laboratorijās saņemti 16%, bet Saldus laboratorijās – 15% paraugu no kopējā paraugu skaita. Salīdzinot ar 2014.gadu, kopējais paraugu skaits nedaudz samazinājies kopā par 1%, tomēr sertifikācijai iesniegto paraugu skaits krietni palielinājies –pieaugums par 27%. Visvairāk uz sertifikāciju ir iesniegti labību un stiebrzāļu sēklu paraugi.

4.23.attēls: Sertifikācijai iesniegto paraugu sadalījums pa sugu grupām.

Pārskata gadā NSKL kopā veiktas vairāk kā 22 tūkstošs dažādas sēklu kvalitātes noteikšanas analīzes.

4.24.attēls: Sēklu kvalitātes noteikšanas analīzes.

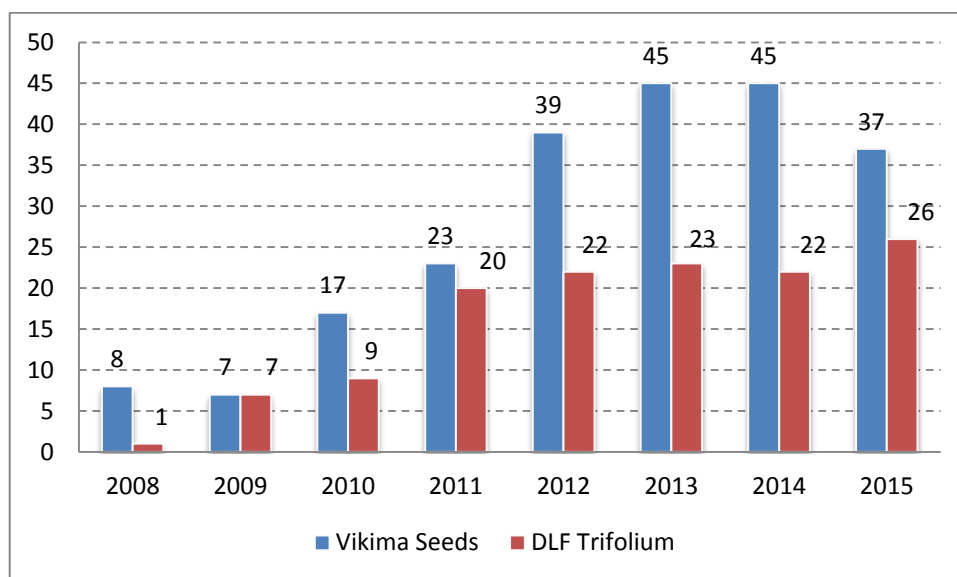
NSKL visvairāk veiktas dīgtspējas analīzes – 24%. Pārējās analīzes attiecīgi ir: tīrības procentuālā satura noteikšana, citu augu sugu sēklu noteikšana – katra 17%, 1000 sēklu masas noteikšana – 15%, mitruma satura noteikšana – 13%, kaitēkļu invāzijas noteikšana – 12% un dzīvotspējas noteikšana – 2%.

Sadarbības līgumi ar ārzemju klientiem

Ar A/S „Vikima Seed” noslēgts līgums par dārzeņu, dekoratīvo augu un rapša sēklu dīgtspējas un analītiskās tīrības noteikšanu. Dīgtspējas analīzes veiktas 181 paraugam, analītiskās tīrības analīzes veiktas 22 sugu 110 sēklu paraugiem. Šogad kompānijai A/S „Vikima Seed” izsniegti 110 ISTA oranžie sertifikāti. Līdz šim problēmas radīja dīgtspējas noteikšanas metodes izvēle sugām, kurām nav ISTA metodikas dīgtspējas noteikšanā. Lai atrisinātu šo jautājumu, jaunajā sadarbības līgumā izveidots pielikums, kurā noteiktas dīgtspējas metodes līguma ietvaros analizējamām sugām.

No A/S „DLF Trifolium” saņemti 965 sēklu paraugi 26 dažādām sugām stiebrzāļu, tauriņziežu un eļļas augu sēklu paraugi sēklu tīrības, citu augu sugu sēklu un dīgtspējas analīžu veikšanai.

Astoņu gadu laikā būtiski palielinājies starptautisko klientu iesūtīto paraugu skaits, tādējādi ceļot laboratorijas ekspertu profesionalitāti. Apliecinājums tam ir klientu apmierinātība, jo rezultāti nav apstrīdēti.

4.25.attēls: Sugu skaits starptautisko klientu iesūtītajiem paraugiem.

NSKL turpina analizēt A/S „DLF Trifolium” atsūtītos neviendabīguma paraugus kā 5% kontroles paraugus no partijām, kurām ir palielināts sēklu partijas lielums. Šo paraugu analīze ir ļoti darbietilpīga, turklāt analīzei ir īpaši nosacījumi – vienas sēklu partijas paraugus iedala viens eksperts, arī analītisko tīrību un citu augu sēklu noteikšanu veic viens eksperts, saņemti 18 partiju 298 sēklu paraugi.

Tā kā Dānijā vairs nav valsts oficiālās sēklu kontroles laboratorijas, A/S „DLF Trifolium” savus paraugus sūta uz NSKL kā ISTA akreditētu valsts laboratoriju oficiālai pārbaudei arī 5% no paraugiem, ko analizējušas kompānijas laboratorijas, ir saņemti 289 šāda veida sēklu paraugi.

Visi dati par A/S „DLF Trifolium” paraugiem tiek ievadīti DLF datu bāzē NAVISION, kas palielina darba apjomu un slodzi.

5. Sabiedrības informēšana

Publikācijas, intervijas plašsaziņas līdzekļos

Par aktuālajiem pasākumiem, tajā skaitā Latvijas prezidentūras Eiropas Padomē, svarīgākajiem jaunumiem un kā atgādinājumi lauksaimniekiem, dārzkopjiem, stādu audzētājiem un pircējiem, sagatavotas un plašsaziņas līdzekļiem izsūtītas preses relīzes.

Pārskata periodā sniegtas 80 intervijas un sagatavotas atbildes uz žurnālistu jautājumiem (2014.g. – 108), kā arī bijušas 53 autoru publikācijas specializētajos

izdevumos žurnāliem „Saimnieks”, „Agro Tops”, „Dārza Pasaule” (2014.g. – 44). Turpinājusies sadarbība ar Latvijas avīzi, no maija līdz oktobrim pirmdienās publicējot apkopojumu par konkrētajā nedēļā izplatītākajām augu slimībām un kaitēkļiem – „Kaitnieku TOP 10”.

Semināri

Turpinot ieviest AAL lietošanas iekārtu pārbaucēju sistēmu, VAAD sadarbībā ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru un Latvijas Augu aizsardzības līdzekļu ražotāju un tirgotāju asociāciju noorganizējis astoņus informatīvus seminārus par drošu AAL lietošanu un AAL lietošanas iekārtu pārbaudēm, kuros piedalījās 274 klausītāji.

Visas Latvijas teritorijā noorganizēti un novadīti 25 semināri par integrētās augu aizsardzības prasībām un to ieviešanu saimniecībās.

13.martā līdzdalība seminārā „Zinātnieki praktiķiem” Priekuļu laukaugu selekcijas institūtā.

Informācija par augšņu agroķīmiskās izpētes nozīmi tiek skaidrota lauksaimniekiem LLKC organizētajos semināros, kā arī tikšanās reizēs ar lauksaimnieku organizācijām

Dalība publiskajos pasākumos

VAAD 2015.gadā jau ceturto reizi piedalījās lauksaimnieku pasākumā „Traktordiena”. VAAD standā interaktīvā veidā, izpildot dažādus uzdevumus un atbildot uz jautājumiem, bija iespējams iepazīties ar VAAD darbības jomām un pakalpojumiem, kā arī ar drošības prasībām lietojot AAL.

2015.gadā valsts pārvaldes Atvērto durvju dienā VAAD apmeklēja 71 cilvēks (2014.gadā – 37), savukārt Ēnu dienā, līdzīgi kā 2014.gadā, VAAD apmeklēja 26 skolēni.

Turpinoties sadarbībai ar Priekuļu tehnikumu, VAAD 2015.gadā viesos uzņēma un ar laboratoriju darbu iepazīstināja 2.kursa lauku īpašuma apsaimniekošanas novirziena studentus. Savukārt ar NSKL darbu iepazītinās Latvijas Lauksaimniecības universitātes lauksaimniecības fakultātes studenti.

Informatīvie materiāli

Lai palīdzētu lauksaimniekam atpazīt slimības un kaitēkļus, VAAD sagatavojis informāciju un apkopojis attēlus par kartupeļu, krustziežu dzimtas dārzeņu un ābeļu un bumbieru slimībām un kaitēkļiem, kā rezultātā izdotas trīs rokasgrāmatas: „Krustziežu dzimtas dārzeņu slimības un kaitēkļi”, „Kartupeļu slimības un kaitēkļi” un „Ābeļu un bumbieru slimības un kaitēkļi”, kā arī informatīvs materiāls – kalendārs

lauksaimniekiem.

Sagatavots informatīvās lapas ar ieteikumiem lauksaimniekiem par kaimiņu brīdināšanu AAL lietošanas laikā, par augšņu agroķīmisko izpēti, par augu pasēm, bakteriālo iedegu (arī plakāts), karantīnas organismiem, kā arī ziņu lapas par VAAD aktualitātēm.

Mājaslapa un sociālie tīkli

Izstrādāta jauna sadaļa VAAD mājaslapā noverojumi.vaad.gov.lv informācijas atspoguļošanai par integrēto kultūraugu audzēšanu un vispārēju brīdinājumu sistēmu par kultūraugiem kaitīgo nekarantīnas organismu attīstību. Pārskata periodā mājaslapas saturs regulāri papildināts.

Palielinājies sekotāju skaits VAAD sociālajam kontam Twitter vietnē, izveidots VAAD sociālais konts Facebook vietnē, fotogrāfijas no VAAD publiskajiem pasākumiem tiek ievēdotas Flickr.

Uzticības tālrunis

Reģistrēti 20 zvani VAAD uzticības tālrunī (2014.gadā – 34 zvani), sniegtas konsultācijas, pieņemtas un izskatītas sūdzības par AAL lietošanu.

Sadarbība ar valsts un nevalstisko sektoru

16.martā kopējā sanāksmē nevalstiskajām organizācijām (NVO) sniegts VAAD 2015.gada darbības pārskats un informācija par 2016.gada darbības prioritātēm, sniegtas atbildes uz NVO jautājumiem.

17.martā Latvijas sēklaudzētāju asociācijas (LSA) gada kopsapulcē sniegta informācija par aktuālākajiem jautājumiem sēklu sertifikācijā, sēklaudzēšanas platībām, lielākajiem sēklaudzētājiem.

VAAD augu karantīnas jomā turpina sadarboties ar lauku attīstības speciālistiem, A/S „Latvijas valsts meži” un pašvaldībām. Notikušas konsultācijas ar pašvaldībām un to pārstāvjiem par Sosnovska latvāņu ierobežošanu.

Lai tirdzniecības vietas būtu informētas par prasībām, kādas jāievēro ievēdot stādāmo materiālu Latvijā no Eiropas valstīm, pārdod stādāmo materiālu un kartupeļu, kā arī par fitosanitāro prasību nodrošināšanu dekoratīvajam augu stādāmajam materiālam notika seminārs tirdzniecības tīklu pārstāvjiem.

Pārskata gadā tika uzsākta sadarbība ar Drošības policiju par amonija nitrāta aprites uzraudzību.

Pārskata periodā turpinājās iesāktā sadarbība ar VSIA Latvijas Sertifikācijas centrs (turpmāk – LATSERT) laboratoriju mēslošanas līdzekļu kontroles paraugu testēšanā, kā arī ar Latvijas Lauksaimniecības universitātes un Latvijas universitātes zinātniekiem, LATSERT un dārzkopības speciālistiem, kuri bija iesaistīti Mēslošanas līdzekļu ekspertu darba grupā.

VAAD turpinās līdzdarību Vides un reģionālās attīstības ministrijas Īpaši jutīgo teritoriju apsaimniekošanas koordinācijas padomē.